

འབྲུག་གཞུང་ཚོང་ཁའི་འགྲེལ་བཤད་རབ་གསལ་སྐྱེ་རེས་དང་པོ།

**NEW METHOD DZONGKHA HANDBOOK
(DZONGKHA GRAMMAR)**

Published by
TEXT BOOK DIVISION
THE DEPARTMENT OF EDUCATION
ROYAL GOVERNMENT OF BHUTAN

འབྲུག་གཞུང་ཚོང་ཁའི་འགྲེལ་བཤད་རབ་གསལ་སྐུ་རེངས་དང་པོ།

NEW METHOD DZONGKHA HANDBOOK (DZONGKHA GRAMMAR)

By:

Lopon Nado, Reader in Dzongkha,

Lopon Pemala, Writer in Dzongkha and

Lopon Sangay Tenzin, IInd Writer in Dzongkha.

Published by
TEXT BOOK DIVISION
THE DEPARTMENT OF EDUCATION
ROYAL GOVERNMENT OF BHUTAN

Copyright © The Department of Education
Royal Government of Bhutan

Any unauthorized downloading, printing and selling of this book is prohibited.

6th Edition 1985
Ebook 2022

Dzongkha Development Commission (DDC) retyped the book to make it available for all the users.

Retyping

Parbaty Subba, Administrative Services, DDC
Tenzin Dolma, Administrative Services, DDC
Tshering Yangzom, Administrative Services, DDC

Proofreading

Namgay Thinley, Program Division, DDC
Sonam Dorji, Program Division, DDC

Note:

This book is retyped, and the spellings are kept as in the 1985 book to reflect the original book. However, the Dzongkha grammar and spelling have changed a lot over time, and the newer grammar and spelling must be practiced rather than the ones in this book. The reason for bringing out this book is to make it available to all because this book is one of the earliest grammatical works that gave birth to later Dzongkha grammar and orthographical standards.

Printed at Royal Govt. of Bhutan Press, Thimphu, Bhutan (1985).
Printed as ebook and made available on DDC website (2022).

སྟོན་བཅོམ།

༥ སྟོན་སྟོངས་རྒྱལ་ཁབ་ཕན་བདེའི་སྟོང་བ་ ༡ མངའ་བདག་ཚོས་རྒྱལ་རིན་པོ་ཆའི་དགོངས་
བཞེད་བླ་ན་མེད་པའི་བཀའ་ངིན་ལས་རྒྱལ་ཁབ་ཡར་རྒྱས་གོང་འཕེལ་གྱི་ཅུ་བ་ཤེས་རིག་ལས་
གཞན་དུ་མེད་སྟབས་ རང་རེ་རྒྱལ་ཁབ་འདིར་ ད་ལྟོན་ཤེས་ཡོན་སྟོབ་སྟེལ་བོད་ཀྱི་ཚོས་སྐད་ཐོག་
སྟོབ་སྟོན་བྱས་པ་ཡིན་ཀྱང་རང་རྒྱལ་གྱི་མཐའ་མཚམས་ནི་ཕུ་ལི་དང་། ཤར་ཕྱོགས་གྱི་
མི་སེར་ནམས་སྐད་རིགས་འདྲ་མིན་སྣ་ཚོགས་ཤིག་ཡོད་པ་ལས་ཕན་ཚུན་གོ་བརྟ་འཕྲོད་དཀའ་བ་
དང་། གང་ཅིར་དཀའ་ངལ་ཆེ་བ་མ་ཟད་རྒྱལ་ཡོངས་ལ་གཞུང་སྐད་རྒྱུ་ཆོང་ཁ་གཅིག་པོའི་ཐོག་ནས་
ཚོས་སྲིད་དར་རྒྱས་བྱུང་སྟེ་ཡོངས་བའི་ཅུ་བར་དགོངས་ཏེ། ད་ནས་བརྒྱུད་སྟེ་རྒྱལ་ཡོངས་སྟོབ་བྱ་
ཁག་ལ་སྟོབ་དེབ་ནམས་རྒྱུ་ཆོང་ཁར་བསྐྱར་བ་དང་སྟོབ་སྟོན་བྱ་དགོས་པའི་བཀའ་གསེར་རི་ལྟར་སྟེ་བ་
བཞེན་ དང་པོ་ རྒྱུ་ཆོང་ཁ་འབྲི་བཅོམ་བདེ་བའི་ཕྱིར་ རྒྱུ་ཆོང་ཁའི་འབྲེལ་བ་ཤད་དེབ་གསར་འདི་ཡང་
ཤེས་རིག་ཚོམ་སྒྲིག་ཁང་ནས། ལྷགས་ཕག་ལྷ་ཚོས་ལ། །དབྱིན་ལོ་ ༡༩༥༡ །

འབྲུག་གཞུང་རྫོང་ཁའི་སློབ་དེབ་གསར་བསྐྱིགས་ཀྱི་དཀར་ཆག།

ཨང་	ལེའུ་ཚན་	ཤོག་གངས།
	སྟོན་བརྗོད།	IV
༡	ཕྱགས་ལས་རྣམ་ཀུལ་དང་རྫོང་ཁའི་དེབ་གསར་བསྐྱགས་ཀྱི་གྲེང་བརྗོད།	༡
༢	ཕྱི་ནང་གི་འདས་ལོའི་ངེས་པ་དང་བརྩམས་དགོས་པའི་རྩ་ཆུན།	༢
༣	སྟོན་གྱི་རབས་དང་འབྲེལ་བའི་རྫོང་གཞིས་ངོས་བཟུང་དང་སྐད་ཆ་ལ་ཆ་འཛིག་དགོས་པ།	༣
༤	རྫོང་ཁའི་མཚན་གཞི་དབྱངས་གསལ་གྱི་སྒྲ་གདངས་ལས་མ་འདས་པ།	༤
༥	བརྗོད་དང་ཐ་སྙད་བྱིངས་རྣམས་བཅས་མིན་གཤིས་ཀྱིས་བོད་སྐད་དང་མཚུངས་པ།	༥
༦	རྫོང་ཁའི་མཚན་ཉིད་རང་གི་ཡུལ་སྡེ་དང་སྤྱོད་པའི་ཐ་སྙད་ལྟ་ཆུལ།	༦
༧	འཕྲལ་སྐད་དང་བསྟན་ཏེ་བརྗོད་གསར་པ་བཟོ་སྟེ་སྟོན་ལ་སྟོན་པའོ་ལ།	༧
༨	ཕལ་སྐད་ལ་ཡང་ཆོས་སྐད་ཡོད་ཆུལ་སྟོན་པ།	༨
༩	དོན་ལ་བརྟན་པའི་ཆ་ནས་ཆོས་སྐད་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ།	༩
༡༠	དོན་གཅིག་ལ་བརྗོད་མང་པོ་འཇུག་པའི་དཔེ་ཡིས་བརྗོད་དོན་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བཟུང་པའི་མངོན་ཞིན་བསལ་བ།	༡༠
༡༡	ཆོས་སྐད་སྟེ་བཅས་ཏེ་རྫོང་ཁའི་བརྗོད་ཡིག་གཏན་ལ་དབབ་པ།	༡༡
༡༢	རྫོང་ཁའི་དག་གཤིས་ཡི་གེའི་སྒྲེ་གནས་དང་མཐུན་པར་སྦྱར་གྲོག་རྒྱབ་ཆུལ།	༡༢
༡༣	ཡིག་གཟུགས་གཅིག་ལ་བརྗོད་ལུགས་སོ་སོ་ཡོད་པར་སྟོན་པ།	༡༣
༡༤	ཆོས་སྐད་དང་བརྗོད་དོན་འགལ་ཡང་རྫོང་ཁའི་འགལ་མེད་དཔེ་ཡིས་གསལ་བ།	༡༤
༡༥	ཡི་གེའི་སྒྲ་ཚུལ་མཐུན་པ་ལས་རྫོང་ཁའི་བརྗོད་དག་སྒྲུབ་ཆུལ།	༡༥
༡༦	མིང་གཞི་ཀྱི་དེ་ཀྱི་དེ་ལ་ཀྱི་རྫོང་ཁས་ཀྱི་དེ་ཀྱི་དེ་ལ་ཀྱི་རྗོད་པའི་སྦྱར་བ་བསྟན་པ།	༡༦
༡༧	དམིགས་བསལ་རྫོང་ཁའི་སྒྲར་བསྟན་པའི་རྫོང་ཁའི་ཆོག་གི་ངོས་འཛིན།	༡༧

༡༥	དམིགས་བསལ་སྐར་བསྐྱ་དངོས་ཞུགས་དང་མ་ཞུགས་ཀྱི་ཁྲི་མཆིས་ཏ་སོ་ཐོག་ ཅན་གྱི་སྦྱར་བ་བཤད་པ།	༡༤
༡༩	དམིགས་བསལ་སྐར་བསྐྱ་དངོས་ཞུགས་དང་མ་ཞུགས་ཀྱི་ཁྲུག་ཏ་སོ་ ཐོག་ཅན་གྱི་སྦྱར་བ་བཤད་པ།	༡༩
༢༠	རྫོགས་ཆོག་དང་ཉེ་བའི་ཁྲི་མཆིས་ཏ་སོ་དང་མ་འབྲེལ་བ་དང་འཇུག་ པ་གཞན་བཅས་བཤད་པ།	༢༠
༢༡	དམིགས་བསལ་ཨིན་དང་འབྲེལ་བའི་ ཁྲ་པས་ཀྱི་ དང་ ཁྲ་མས་ཀྱི་ ཀྱི་སྦྱར་བ་ བཤད་པ།	༢༡
༢༢	དམིགས་བསལ་ ཁྲ་བཅིས་ཀྱི་ དང་ ཁྲ་མཆིས་ཀྱི་ གཉིས་ཀྱི་འཇུག་ཚུལ་བཤད་ པ།	༢༢
༢༣	བྱི་བ་དང་ལན་མཐའ་ཅན་མཐའ་མེད་ཀྱི་དོས་འཛིན་སྦྱར་བ།	༢༣
༢༤	རྫོང་ཁར་ལ་དོན་ ཁྲ་ལུ་ཀྱི་ འཇུག་པ་སུམ་ཅུ་པ་དང་འགལ་བ་མེད་ཚུལ།	༢༤
༢༥	ལ་དོན་ཁྲ་ཀྱི་ཁྲ་དང་འབྲེལ་མར་འཇུག་ཚུལ་དང་ཁྲ་ཀྱི་ སོགས་གཞན་གྱི་ འཇུག་པ།	༢༥
༢༦	རྫོང་ཁར་འབྲེལ་སྐྱ་གཞན་དང་ལྷག་པར་གཤམ་ཁྲ་གི་ཀྱི་ ཉིད་གཙོ་བོར་འཇུག་ཚུལ།	༢༦
༢༧	གཤམ་གི་ཉིད་གཙོ་བོར་འཇུག་པ་ཆོས་སྐད་དང་མི་མཐུན་པར་སྦྱབ་པ།	༢༧
༢༨	ཀྱན་སྦྱད་ཀྱི་སྦྱའི་འཇུག་ཚུལ་བཤད་པ།	༢༨
༢༩	ལྷག་བཅས་ཀྱི་སྦྱའི་འཇུག་ཚུལ་བཤད་པ།	༢༩
༣༠	འབྲེད་སྦྱད་དང་འབྲེད་ཁུངས་བོད་པའི་སྦྱ་བཅས་བཤད་པ།	༣༠
༣༡	ཆོས་སྐད་ལས་ཀྱང་རྫོང་ཁར་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་ཐ་སྙད་འགའ་ཞིག་བཙུང་པ།	༣༡
༣༢	གནད་དོན་ཆེད་བཙུང་འབྲེལ་ཇི་ལྟར་བཅུམས་ཚུལ་དང་དེའི་དགོས་པ་འབྲས་བུར་ སྦྱོར་བ་བཅས་སོ།	༣༢

༡༽ ཕྱགས་ལས་ནུམ་རྒྱལ་དང་ཚྱང་ཁའི་དེབ་ཀྱི་སྒྲུང་བཟློང་།

༥ འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་བྱང་ཕྱགས་སའི་ཆ་རི་སྒྲུང་ཐམས་ཅད་ཤིང་སྒྲ་ཚྱགས་པའི་ནགས་ཚལ་
གྱིས་གཏམས་པས་ཅན་དན་བཀོད་པའི་ཚྱངས་སམ་སྒྲན་ཚྱངས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཅེས་གྲུ་པ་འདི་ཉིད།
གནའ་སྤྱི་མའི་དུས་མོན་ཡུལ་དུ་གྲགས་སོ། །ཤོད་ནི་ཤེ་ཏ་པུ་རིའི་ཡུལ་ས་གནས་མཚོའི་ནུམ་པ་ལ་
སྟོན་པ་མུ་ངན་ལས་འདས་ནས་ལོ་བརྒྱ་འདས་པ་ནས་རིམ་པས་ཡུལ་ཚྱངས་ཆགས་པའི་རྒྱུ་སྤྱི་
རིགས་གསུམ་སྒྲུ་འཕྲུལ་ཆོས་རྒྱལ་མེས་དཔོན་གྱི་སྐབས་ནས་ཆོས་ཚིགས་ཀྱི་ཡུལ་དབྱས་སུ་གྱུར།
དེ་ནས་ཕྱགས་ཀྱི་དབྱེ་བས་འདིར་མོན་གྱི་སྟེང་དུ་སྟོ་བསྐྱེད་སྟེ་སྟོ་མོན་ཞེས་པར་གྲགས། རྒྱ་བོད་
གཉིས་ཀའི་མངའ་འོག་མིན་པས་སྤར་ནས་རང་དབང་རང་བཅན་ཞིག་ཡིན། དེ་ནས་རིམ་པས་རོ་བོ་
སངས་རྒྱལ་བྱང་སེམས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་མཁན་ནུམ་པ་བོད་ཀྱི་བླ་མ་བཟང་པོ་མང་པོ་བྱོན་
ཏེ་ཆོས་ཀྱི་བསྟན་པ་དར་འདུག། ཟུང་པར་བླ་མ་ལྟ་པའི་མཐུ་རྩས་གང་གིས་ཀྱང་མ་ཐུབ་པས་པ་ཆོ་
འཕྲུག་སྒྲོམ་གྱི་དཔལ་ལྷན་འཕྲུག་པས་དབང་བའི་ཐོ་བཅིགས་ཏེ་དེ་ནས་ཆོས་རྒྱུ་དཔལ་ལྷན་འཕྲུག་
པར་བསྐྱུར། དེ་རྒྱུ་ཆོས་རྒྱུ་དཔལ་ལྷན་འཕྲུག་པའི་ཆོས་དང་གཏུང་གི་ཆེ་བ་གཉིས་ལྷན་བླ་མ་ངག་
དབང་ནུམ་རྒྱལ་ལྟ་ཆོས་སྐྱོང་གིས་ལུང་བསྟན་ཏེ་བྱོན། ཚྱངས་འདིའི་ལྟ་འདྲེ་མི་གསུམ་ས་གནས་
བཅས་དབང་དུ་འདུས་ཏེ་ཕྱིན་ལས་དར་ཞིང་རྒྱལ་སྐབས་སྟེ་སྟེ་གཙང་པ་དང་དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་
པས་དཔུང་དམག་ཐངས་ལྟ་དུག་ཅིམ་གཡོས་ཀྱང་ལྟ་ཆོས་སྐྱོང་གི་རྩས་མཐུས་བསྐྱོག་སྟེ་ཕྱིའི་ཕྱགས་
ལས་ནུམ་པར་རྒྱལ་ཞིང་། བར་ལྟ་སྟེ་སྟེ་བརྒྱད་ཀྱིས་བྲག་བསྐྱེད་བ་སོགས་ཀྱི་ཆོ་འཕྲུལ་དང་བླ་མ་
དཔལ་ལྷན་གྱི་དམག་སོགས་མི་དང་མི་མིན་གྱི་དབྱའི་ཕྱགས་ཐམས་ཅད་ལས་ནུམ་པར་རྒྱལ་བས་
ན་དེ་ནས་༼དཔལ་ལྷན་འཕྲུག་པ་ཕྱགས་ལས་ནུམ་རྒྱལ་༽ ཞེས་རང་དབང་རང་བཅན་གྱི་ཆབ་
སྟེང་དབྱ་བསྟེས་ཏེ་ཆོས་སྟེང་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་འཁོར་ལོས་སྐྱུར་བ་གནམ་བསྐྱོས་ལྟའི་དབང་ལྷུག་གི་
རྒྱལ་ཁབ་དུ་གྱུར། གདན་ས་ཆེན་པོ་སྤྱངས་ཐང་ཚྱང་། དབྱར་གྱི་བཞུགས་གནས་བྲག་ཤིས་ཆོས་
ཚྱང་། གཞན་ཡང་དབང་འདུས་ཚྱང་། གསང་བཟུང་ཚྱང་། རིན་སྤྱངས་ཚྱང་། ཏས་ཚྱང་། དར་

དཀར་ཆོང་། མགར་སའི་ཆོང་། གྲོང་གསར་ཆོང་། བྱ་དཀར་ཆོང་། གཞལ་སྐང་ཆོང་། ལྷན་ཅིའི་
 ཆོང་། བཀྲ་ཤིས་སྐང་ཆོང་། གཞོང་སྐར་ཆོང་སོགས་ཆོང་གཞིས་ཀྱང་མང་དུ་ཆགས་པ་ལས། རེ་
 ཞིག་ནས་རྒྱལ་ས་ལྷོ་བ་སྤངས་ཆོང་དང་ཐིམ་ཆོང་སོགས་སུ་དམག་འབྲུགས་རྒྱུ་མ་ཆད་ཅིང་སྡེ་
 སྤྱིད་དཔོན་ལག་ནས་ཕྱོགས་ལས་ནམ་པར་རྒྱལ་མ་བུའུ་པར་ཁྲི་རབས་མང་པོ་སོང་བའི་མཐར།
 ལྷོ་ལྷོངས་ཀྱི་སྤྱི་འགྲོ་སྤྱིའི་བསོད་ནམས་ལས། ཤར་ཕྱོགས་སུ་ཡོངས་འཛིན་དག་གི་དབང་ཕྱུག་གི་
 གདན་ས་གྲོང་སར་ཆོང་གི་དཔོན་སློབ་འཛིགས་མེད་ནམ་རྒྱལ་ཞེས་པ་དེ་ལ་དཔལ་ལས་ཀྱི་མགོན་
 པོས་སྤོང་གོགས་མཛད་དེ་དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་བསྟན་སྤྱིད་དགའི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ལས་ནམ་
 པར་རྒྱལ་ནས་སྡེ་སྤྱིད་ཀྱི་མངའ་ཐང་བདག་གིར་བཞེས་ཏེ་སྤྱན་ལྷོངས་ཀྱི་བསྟན་སྤྱིད་བདེ་བར་
 བཀོད། སྤར་རིགས་སྤམ་ཆོས་ཅའི་དཔོན་ཨོ་རྒྱན་དབང་ཕྱུག་གིས་བསྟན་དགའི་ལྷག་མ་ནམས་
 བུལ་ཏེ་བརྒྱད་འཛིན་རྒྱལ་པོ་རང་དབང་རང་བཙན་གྱི་ཆབ་སྤྱད་དབུ་བརྩེས། ཆོང་ཁ་ཞེས་པ་ཡང་
 མི་རྗེ་དེ་ཡབ་སྐུང་གསུང་སྤོས་ཀྱི་རྒྱལ་ལ་ཆ་འཛིག་དགོས་ཤིང་དེ་དག་ཤོས་གྲོང་སར་ཆོང་ལ་ཡོད་
 པར་ཆ་བཞག་དགོས་ཏེ། མང་སྡེ་ བུམ་ཐང་ འཁན་ ཀྱར་སྤོང་སོགས་ཆ་འོག་དེ་ནམས་ཆོང་ཁ་
 དང་གཏན་ནས་མི་འབྲ་བའི་སྐད་ཡིན་པས་ཆོང་ཁ་ཉམས་དོན་མེད་ཅིང། ཆོང་ཁག་གཞན་དུ་ ཤར་
 མང་ ཏམ་ སྤྱ་གྲོ་སོགས་ཆོང་ཁ་དང་ཆ་འབྲ་བའི་སྐད་ཀྱི་ལྷན་ལྷགས་ཏེ་ཆོང་ཁ་སྤོས་དག་པར་རྒྱལ་
 མི་དཀོན་ཞིང། དེང་སང་རྒྱལ་ས་བཀྲ་ཤིས་ཆོས་ཆོང་དུ་ལྷན་མེད་པའི་ཆོང་ཁ་བརྒྱད་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་
 པོ་ ༡ གོང་ས་མངའ་བདག་རིན་པོ་ཆེས་ཇི་ལྟར་གསུངས་ཀྱི་ཡོད་པའི་གསུང་གི་སྤོས་དེ་ཉིད་
 གཞིར་བཞག་ལ། དཔེར་ན། གྲྲ་མ་པེ་༽ གྲྲ་མི་འདུག་༽ཟེར་བ་ཆོང་ཁ་དག་པ་ཡིན། གྲྲ་མི་མེ་༽
 གྲྲ་མི་རྒྱལ་༽ཟེར་བ་མ་དག་པ་ཡིན་ལྟ་བུ་དང། ཡང་གྲྲ་མི་མེ་༽ གྲྲ་མི་རྒྱལ་༽ཟེར་བ་དག་པ་ཡིན།
 གྲྲ་མི་པེ་༽ གྲྲ་མི་འདུག་༽ཟེར་བ་མ་དག་པ་ཡིན་ལྟ་བུ། མཐའ་གཅིག་ཏུ་བཟུང་ནས་སྤྱོད་ཤོད་ག་
 པ་མ་ཡིན་པར། ཆོས་སྐད་དུ་དཔེར་ན། གྲྲ་ཆུ་ཆེན་པོ་༽ གྲྲ་ཆུ་ཆེན་མོ་༽ལྟ་བུ་དང། གྲྲ་མལ་སྟན་༽
 གྲྲ་མལ་གདན་༽ལྟ་བུ། མིང་འཐའ་དང་ཆོག་གོགས་ཇི་ལྟར་བཞེད་ཀྱང་འགལ་བ་མེད་པ་བཞིན་སྤྱོད་
 དེ་ནམས་གང་བཞེད་ཀྱང་ཆོང་ཁ་ཡིན་པ་ལ་ཁྱད་མེད་པ་སོཌ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བཟུང་བ་མ་ཡིན་པ་སྤྱོད་

གོ་ཡངས་པར་བྱས་ཏེ་ཤར་རྒྱབ་ཀྱི་མངའ་འབངས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བད་དག་ལམ་ལུགས་གཅིག་
ནས་བྲི་བརྗོད་བྱ་དགོས་པའི་ཕྱི་མའི་དེབ་གསར་བསྐྱེད་ཀྱི་སློང་བརྗོད་ཏུ་ལྷགས་པག་ལྷ་ཆོས་ལ་གོང་
འཕེལ་ཤེས་རིག་ཚུལ་སྐྱེད་ཁང་ནས་སྤེལ་བ་དགོ། །

ཕྱི་ལོ་ ༡༥-༥-༡༩༩༡ |

༡༽ ཕྱི་ནང་གི་འདས་ལོའི་ངེས་པ་དང་བརྩམ་དགོས་པའི་རྒྱ་རྒྱུན།

༥ དེ་ཡང་འདི་ལྟར་སྟོན་གྱི་དུས་ནས་ད་ལྟ་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་ལུགས་མོ་ཡག་ལོའི་བར་རམ་བདག་
ཅག་གི་སྟོན་པའི་འདས་ལོ་ཉིས་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་དག་ཉིས་༼ ༡༥༥༩ ༽ དང་དབྱིན་ལོ་
༼ ༡༩༧༡ ༽ གི་བར་འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་འདིར་ཡན་ཚུན་ཡི་གེའི་ལམ་ནས་བརྗོད་ཚུལ་ཆོས་སྐད་ཀྱི་སྟོ་
ནས་བརྗོད་པའི་སྟོལ་བཟུང་བ་ཡིན་ལ། འཛམ་གླིང་རྒྱལ་ཁབ་ཐམས་ཅད་ད་རང་རང་གི་འཕལ་སྐད་
ཀྱི་བརྗོད་ཚུལ་དེ་ཉིད་ཡིག་ལམ་དུ་བྲིས་ཏེ་བརྗོད་པ་ཡིན་པ་ལས། ཁ་ནས་ལབ་ཚུལ་ཕལ་སྐད་
དང་ཡིག་ལམ་ནས་བརྗོད་ཚུལ་ཆོས་སྐད་ཟེར་བ་གཉིས་མེད་པ་དེ་ལ་བརྟན་ནས། ད་ནས་འབྲུག་
རྒྱལ་ཁབ་འདིར་ཡང་ཡན་ཚུན་ཡིག་བསྐྱར་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ནམས་སུ་ཁ་ནས་གང་ལབ་ཚུལ་དེ་རང་
ཡི་གེའི་ལམ་དུ་བྲི་དགོས་པའི་སྟོལ་གསར་པ་བཟུང་དགོས་པར་མངའ་བདག་ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་པས་
བཀའ་སྤྱུལ་བ་ལགས་སོ། །

༣༽ སྔོན་རབས་དང་འབྲེལ་བའི་རྫོང་གཞིས་རོམ་བཟུང་དང་སྐད་ལ་ཆ་འཛིག་དགོས་པ།

། དེ་ཡང་འབྲུག་ཡུལ་འདི་སྔོན་གྱི་དུས་མངའ་རིས་སོ་སོའི་མི་རྒྱུ་སློ་སྟོབས་དམན་ཞིང་བཟོ་རིག་སྐྱུ་རྩལ་གྱི་ཤེས་ཡོན་རྒྱུ་ལ། ཡུལ་སྡོང་ས་ཐམས་ཅད་སྤྱིར་ཤིང་སྒྲ་མང་པའི་ནུ་ཆ་ལ་འབྲུག་པོར་གཅན་གཟན་དང་གདུག་སྐྱུ་ལ་སོགས་ཀྱིས་ལུང་ཕྱོགས་ཡན་ཚུན་བཤོད་དཀའ་བ་དང་། ལྷག་པར་རི་མཐོན་པོ་དང་། རྩ་ཆེན་པོ་དང་། བྲག་གཡང་གཟར་པོས་བཅད་དེ་ལམ་མ་ཐར་པར་ལོ་བརྒྱ་སྟོང་མང་པོའི་བར་ལུང་ཕྱོགས་སོ་སོར་གནས་པའི་རྒྱུ་ལས་ལུང་ཕྱོགས་རེ་རེར་སྐད་རེ་དར་བས་སྐད་འདྲ་མིན་མང་དུ་ཡོད་པ་ལས། སལ་ཆེར་ཆོས་སྐད་དང་མཐུན་པ་གདན་ས་ཆེན་པོ་སྤངས་ཐང་རྫོང་དང་། རྒྱལ་ས་བཀྲ་ཤིས་ཆོས་རྫོང་དུ་དར་བའི་སྐད་རྫོང་ཁ་ཟེར་བ་འདི་ཡིན་ལ། སྐད་འདི་ནི་འཕགས་ཡུལ་དུ་ལེགས་སྒྱུར་གྱི་སྐད་དང་། བོད་དུ་དབྱས་གཙང་གི་སྐད་ལ་སྔོན་གྱི་ལོ་པ་ཆ་རྒྱུ་ལས་ཀྱིས་བསྐྲགས་པ་ལྟར་འབྲུག་ནང་འཁོད་གྱི་སྐད་རིགས་ལས་བཟང་ཤོས་ལེགས་ཤོས་སུ་རང་ཕྱོགས་པ་ཀུན་གྱིས་བཞག་དགོས་ཏེ། འཕགས་པ་སྤུན་རས་གཟིགས་གྱི་རྣམ་འབྲུལ་མཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཞབས་བྱུང་ངག་དབང་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་རང་དབང་རང་བཙན་གྱི་རྒྱུ་ཁབ་དབུ་བརྟེས་པའི་གདན་ས་ཡིན་པ་དང་། ཕྱི་ལྷར་སྟེ་བཞེད་དཔལ་གྱིས་ཕྱུག་ཅིང་ཆོས་སྤྱི་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བའི་རྫོང་ཆེན་ཡིན་པ་དང་། ནང་ལྷར་རང་བྱུང་ཁ་སར་པ་ཆི་སོར་གདུང་རྟེན་བྱས་འཕགས་སྐྱུ་གསུང་བྲགས་ཀྱི་རྟེན་འགང་ཆེན་བཞུགས་ས་དང་། གསང་བ་དཔལ་འཁོར་ལོ་སྔོན་པའི་ལོ་བྱང་དངོས་ཡིན་པའི་རྫོང་ཆེན་ལྟེ་བ་འདིར་དར་བའི་སྐད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

༤༽ རྒྱུ་ལའི་མཚན་གཞི་དབྱངས་གསལ་གྱི་སྒྲིལ་གདངས་ལས་མ་འདས་པས།

༥ དེ་ཡང་ཡུལ་རྒྱུངས་འདི་སྔོན་ཐོག་དང་པོའི་དུས་ནས་ད་ལྟའི་བར་རྒྱ་བོད་གང་གི་མངའ་འོག་མིན་
ཞིང་། འོན་ཀྱང་ས་གནས་རྒྱ་གར་དང་བོད་ཀྱི་བར་ཡིན་སྟབས་རྒྱ་བོད་ཤིན་ཏུ་ཐག་ཉེ་བའི་ཤར་
ཞུགས་པ་ལས་སྐད་ཀྱི་སྒྲིལ་གདངས་རྒྱ་བོད་ཀྱི་སྒྲིལ་བྱིངས་ཨི་ཨུ་ཨི་ཨི་སོགས་དབྱངས་དང་། ཀ་ལ་
ག་ང་སོགས་གསལ་བྱེད་སྤུམ་ཅུའི་སྒྲིལ་གདངས་ལས་གྲུབ་པ་ལ། གནའ་སྤུ་མའི་དུས་ཨི་རྒྱན་གྱ་རུ་
པདྨ་སམ་ལྷ་མ་བྱོན་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་འགོ་དོན་མཛད་པ་དང་། བར་ཀྱི་དུས་ཆོས་རྗེ་དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པ་
གཙང་པ་རྒྱ་རས་ཀྱི་ལུང་བཞིན་བྲུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་རྣམ་འབྲུལ་པ་ཇོ་འབྲུག་སྒྲོམ་ཞིག་པོ་བྱོན་ཏེ་
ཆོས་སྤྱིད་གཉིས་ཀྱི་སྒྲིལ་གདངས་འགོ་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཛད་དེ་རྩྭ་རྒྱུངས་འདིའི་གདུལ་བྱ་འདུལ་བ་དང་།
གཞན་ཡང་རྒྱལ་བ་ལྷ་ནང་པ་སོགས་འབྲི་གུང་པ། འབའ་ར་བ་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་སོགས་
སྟོད་འབྲུག། ཕྱིན་ལས་རབ་ཡངས་སོགས་ས་སྐྱ་པ། ཀུན་མཁྱེན་གློང་ཆེན་རབ་འབྱམས་སོགས་
རྟིང་མ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་སྤང་བ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་དང་། ལྷག་པར་དེའི་རྗེས་སུ་ཆོས་རྗེ་
དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་གདན་རབས་ཀྱི་གདུང་དང་ཆོས་ཀྱི་ཆེ་བ་གཉིས་ལྷན་སྦྱར་རས་གཟིགས་
དངོས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཞབས་བྱུང་ངག་དབང་རྣམ་རྒྱལ་གྱ་རུ་དང་དཔལ་མགོན་ཆེན་པོས་ལུང་
བསྟན་ཏེ་བྱོན་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྤང་བ་རབ་ཏུ་རྒྱས་པས་རྒྱ་མཚན་
དེས་འདུལ་བྱེད་ཀྱི་དབང་ལས། རྒྱུངས་འདིའི་འདུལ་བྱ་མིའི་འགོ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྐད་དང་། བརྟ་དང་
ཐ་སྟད་ཀྱི་རྣམས་པ་ཐམས་ཅད་བོད་ཀྱི་དབྱངས་གསལ་གྱི་སྒྲིལ་བྱིངས་དེ་ལས་གྲུབ་པས་གཞི་ཆོས་
སྐད་དང་མཐུན་ཞིང་བྱིངས་དེ་ལས་མ་འདས་སོ། །

༥༽ བད་དང་ཐ་སྙད་བྱིངས་ནམས་བཅོས་མིན་གཤིས་ཀྱིས་བོད་སྐད་དང་མཚུངས་ པ།

༥༽ སྐད་འདི་ཕལ་ཆེར་བོད་སྐད་དང་འབྲ་ཡང་སྟོན་གྱི་དུས་ནས་ལུང་པ་རང་དུ་དར་བའི་སྐད་རྟིང་ཡིན་
པ་མ་གཏོགས་བོད་སྐད་གཡར་ཏེ་གསར་དུ་བཅུགས་པ་མིན་ལ། འདི་ལྟར་ཡུལ་སྡེ་ངས་འདི་འུ་མི་
རིགས་སུ་སྐྱེས་པའི་བྱིས་པ་རྒྱུ་བོད་མི་དང་འབྲེལ་འདྲིས་གཏན་ནས་མེད་ཀྱང་རང་གི་ཆོས་ཉིད་
ཀྱིས་ཁའི་སྒྲ་སྟོན་བྱེད་དུས་ནས། ཨ་པ་ ཨ་མ་ ཨ་ཞང་ ཨ་ཁུ་ ཨ་ཆི་སོགས་ནང་མི་ཉེ་འབྲེལ་དང་།
ཚུ་ ཆང་ ཇ་ ཐུག་པ་ ཤ་ མར་སོར་བཟའ་བརྟུང་གི་རིགས། བྱིས་ སྟོ་ ཀ་བ་ གཏུང་ ཐབ་
མེ་ ས་ རྩོ་ ཤིང་ ཐོར་པ་ རྩ་མ་ ཁབ་ སྐད་པ་ ལྷམ་ སྟན་ མལ་ཆ་ལ་སོགས་གནས་ཁང་
ཉེར་སྤྱད་ཀྱི་རིགས། རྟ་ བོར་ བྱིར་ ལུག་སོགས་སྟོན་པའི་རིགས། ཀ་ཤ་ སྒྲ་བ་ ཤ་བ་
འབྲོང་ རི་སྐྱང་ སོགས་རིད་གས་ཀྱི་རིགས། སྟག་ གཟིག་ རོམ་ འཕར་བ་ སྤྱང་གི་སོགས་
གཙན་གཟན་གྱི་རིགས། གཏུང་ ཤིང་ ཐུག་པ་ སྟག་པ་ སུ་ལུ་ བ་ལུ་སོགས་བསངས་ཀྱི་རིད།
ལྷ་ ལུ་ བཙན་ བརྟུང་ འབྲེ་ ས་བདག་ སོགས་ཕན་གཞོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་པའི་ལྷ་འདྲེའི་
རིགས། ལྷ་མ་ སྟོན་དཔོན་ དག་བཤེས་ དག་སྟོང་ དག་བསྟེན་ ཨ་ཆི་སོགས་ཆོས་སྟོན་
སྐབས་གནས་རེ་ལྟོས་ཀྱི་རིགས། རྩོ་རྩེ་ རིལ་བུ་ རོལ་མོ་ སིལ་སྟན་ རུང་ རྩ་སྐྱིང་ རིང་
ཀོང་བུ་ རུང་དཀར་ མཐུལ་སོར་མཆོད་པའི་ཉེར་སྤྱད་ཀྱི་རིགས། མཆོད་རྟེན་ ལྷ་ཁང་ སྐྱ་
དཔེ་ཆ་ ཐང་ཀ་ དཀྱིལ་འཁོར་སོགས་མཆོད་པའི་རྟེན་གྱི་རིགས་ལ་སོགས་པའི་བད་དང་ཐ་སྙད་
རིགས་མང་པོ་ཞིག་བོད་མི་སྟོན་སྟོན་པ་ཡེ་ནས་མེད་བཞིན་སྐད་བྱིངས་ནམས་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་བོད་
སྐད་དང་གཅིག་པར་སྒྲ་བར་འགྱུར་པ་ནམས་ནི་ལུང་པ་རང་གི་དག་གཤིས་སྟོན་གྱི་མི་རབས་ཀྱི་རྩེས་
སུ་ཕྱེ་རབས་ཀྱིས་སྟོན་པ་ལས་ད་གཞོད་གསར་འཛོན་གྱིས་བརྟེན་པ་མིན་པས་འབྲུག་པ་རང་སྐད་
གཙང་མ་ཡིན་ནོ། །

༤༽ རྒྱུ་ལའི་མཚན་ཉིད་རང་གི་ཡུལ་ལྗོངས་སུ་བརྟེན་སྤྱོད་པའི་ཐ་སྙད་ལྟན་ཚུལ།

༥ སུམ་ཆེར་ཆོས་སྐད་བོད་སྐད་གང་དང་མི་འབྲེལ་ཡང་ལུང་པ་རང་དུ་བརྟེན་སྤྱོད་པ་ལ་ཤེས་བརྟེན་
འཇུག་གསུམ་ལྟན་པའི་ཐ་སྙད་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། འབྲུག་པ་མི་གཅིག་གིས་༼ཨ་སྟོའི་མེ་ཏྲག་༽
ཞེས་པའི་བརྟེན་ ༼རྒྱལ་གྱིས་བརྟེན་༽ པའི་ཆོ། འབྲུག་པ་གཞན་པ་རྩོལ་པོས་དོན་ཤིང་མེ་ཏྲག་
དམར་པའི་ནུམ་པ་ཅན་ཡིན་པ་ ༼སེམས་ཀྱིས་ཤེས་༽ནས་ཤིང་དེ་ལས་མེ་ཏྲག་བརྟེན་ཏེ་ལྟ་ལ་
དབུལ་བའི་ཕྱིར་བྱ་བ་ལ་ ༼ལུས་ཀྱིས་འཇུག་༽ ཏུ་ཡོད་པ་གསུམ་ཆར་བ་དང་།
༼བྱ་བསྟུ་༽ ཞེས་པའི་བརྟེན་ ༼རྒྱལ་གྱིས་བརྟེན་༽ པའི་ཆོ། དོན་པ་རྩོལ་པོས་མིས་ཞིང་ནང་དུ་
འབྲས་ཀྱི་སྟོན་ཐོག་འཆོས་པའམ་སྟོན་ཟེན་པས་བསྟུ་རན་ཏེ་ཡོད་པར་ ༼སེམས་ཀྱིས་ཤེས་༽ནས་
འབྲས་ཀྱི་སྟོན་ཐོག་ཞིང་ནས་ཟོར་བས་བརྟེན་ཏེ་བྱ་བ་ལ་ ༼ལུས་ཀྱི་འཇུག་ཏུ་༽ ཡོད་པ་དང་།
༼འཐག་མ་བརྟེན་༽ ཞེས་པའི་བརྟེན་ ༼རྒྱལ་གྱིས་བརྟེན་༽པའི་ཆོ། དོན་པ་རྩོལ་པོས་མ་
བསྟུམས་པའི་འབྲས་ལྟན་པ་ཅན་ནུམ་ རེད་སྟོན་པ་ཉིམར་བསྟུམ་དགོས་སྟུ་ཡིན་པར་༼སེམས་
ཀྱིས་ཤེས་༽ ནས་འབྲས་སམ་རེད་སྟོན་པ་དེས་འཇམ་པའི་ངོས་སམ་རེ་ལྟེ་སོགས་ལ་བསྟུམ་པའི་
བྱ་བ་ལ་ ༼ལུས་ཀྱིས་འཇུག་༽ ཏུ་ཡོད་པ་དང་།
༼འཐག་མ་བརྟེན་༽ ཞེས་པའི་བརྟེན་ ༼རྒྱལ་གྱིས་བརྟེན་༽པའི་ཆོ། དོན་པ་རྩོལ་པོས་འབྲས་
ལྟན་པ་ཅན་ནུམ་རེད་སྟུམ་པོ་དེ་ཉིད་ལྟན་པ་མེད་པའི་འབྲས་སམ་ཆུམ་ལྟེ་གཡོ་ཆོག་བཟོ་དགོས་པར་
༼སེམས་ཀྱིས་ཤེས་༽ ནས་གཏུན་ནང་སྟུགས་ཏེ་གཏུན་བྱས་བརྟེན་ཏེ་ལྟན་པ་བཀོག་པའམ་
འབྲུལ་ཀྱི་ཆུ་རགས་ཀྱིས་ལྟན་པགས་བསལ་བའི་བྱ་བ་ལ་༼ལུས་ཀྱིས་འཇུག་༽ ཏུ་ཡོད་པ་སྟེ་དེ་
ལྟར་དེ་ལྟར་རང་གི་ལུང་པར་ཐ་སྙད་མི་སྟུ་བའི་མཚན་ཉིད་ལྟན་པ་ཡིན་ཕྱིར་སྐྱར་ཞིང་གཤམ་བའི་
ཡུལ་མ་ཡིན་ནོ། །

༡༽ འཕུལ་སྐད་དང་བསྟན་ཏེ་བདེ་གསར་པ་བཟོ་སྒྲུབ་སྒྲོན་ནས་ཡོད་པ།

༥ རྒྱུ་ལ་ཆོས་སྐད་དང་བདེ་དོན་མཐུན་པ་གཞིར་བཞག་ལ་བྱུང་ཉམས་ཏེ་མི་མཐུན་པ་རྣམས་དམ་པ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་དང་ཅི་རིགས་མཐུན་པར་དག་ཐེར་བྱས་ཏེ། རང་སྒྲེངས་གང་ཟག་མཆོག་པལ་ངག་ཞན་ཀུན་གྱིས་དོན་གོ་སྤྲོ་བའི་ཕྱིར་རྒྱུ་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོན་པ་ཡིས་གང་ལབ་པ་དེ་ཉིད་ཐད་ཀར་ཡི་གེའི་ལམ་དུ་བྱི་དགོས་པར་འབྱུག་ཀྱུལ་ཁབ་ཀྱི་སྒྲོབ་གྲ་ཁག་ལ། ཀྱུལ་ཁབ་གཞན་གྱི་ཤེས་རིག་གི་འགོས་དང་བསྟན་ཏེ་སྒྲོབ་སྒྲེང་གསར་དུ་འཇུག་དགོས་པར་༥ མངའ་བདག་ཀྱུལ་པོས་བཀའི་ལུང་སྒྲུབ་བ་དེ་ནི་རང་ལུགས་ཤེས་རིག་ཡར་རྒྱས་འཆར་གཞི་རྩ་བར་གྱུར་བས་ཤིན་ཏུ་བཟང་པོ་ཡིན་ཏེ། སྒྲོན་བོད་གངས་ཅན་གྱི་རྒྱུངས་སུ་ཡང་ཆོས་ཀྱུལ་མེས་པོ་སྒོང་བཙན་སྐུ་མ་པོ་དང་ཁྱི་སྒོང་ལྷེ་ལུ་བཙན་སྐུ་བས་ཀྱི་བདེ་རྒྱུང་པ་རྣམས་དུས་ཀྱི་དབང་གིས་བདེ་དོན་འཕྲོད་དཀའ་བར་གྱུར་པ་ན། དཔོན་སྐུ་ཕྱག་ན་དོ་རྒྱུ་ལ་ཆོས་ཀྱུལ་ཁྱི་རལ་ཅན་གྱིས་གསུང་རབ་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་རྣམས་ཀུན་གྱིས་གོ་སྤྲོ་བའི་ཕྱིར་ལོ་རྩ་བ་རྣམས་ལ་བཀའ་བཙས་ཀྱིས་བདེ་གསར་པ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་བཞིན་དང་། རྒྱ་གར་དུ་ཡང་དེ་བཞིན་ཅ་ཆ་ཇ་རྣམས་ཅ་ཆ་ཇ་རྣམས་སུ་བརྒྱུད་པ་ཁྲ་ལ་ཉིན་དུ་ཉི་ཤེས་ལོད་པ་བཞིན། རང་སྒྲེངས་སུ་འང་ཆོས་སྐད་ཐད་ཀར་གོ་དཀའ་བར་བརྟེན་རྒྱུ་ལས་དོན་གནད་རྒྱུ་རྒྱུ་རྣམས་ཐད་ཀར་རྟོགས་པའི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་རིམ་གྱིས་སྒོ་གསལ་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་ཚད་མཐོ་རུ་སོང་སྟེ། ཐབས་ལས་བྱུང་བའི་རྣམ་དཔྱད་སྒོ་གོས་ཀྱིས་ཆོས་སྐད་ཀྱི་དོན་གནད་ཆེན་པོ་རྣམས་བདེ་སྒྲུག་ཏུ་གོ་ཞིང་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་དགོས་པ་ཡོད་དོ། །

༡༽ ཕལ་སྐད་ལ་ཡང་ཆོས་སྐད་ཡོད་ཚུལ།

༩ སྤྱིར་ཆོས་སྐ་ཅེས་པ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བོད་སྐད་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ངེས་པ་ཡང་མེད་ལ། འབྲུག་ཀྱང་
རེ་ལུང་དང་། འཁན་ལུང་པར་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་མིང་ཆོག་གི་སྤྱི་ (ཐམས་ཅད་) ཟེར་བ་ཆོས་
སྐད་ལ་རྒྱང་ལྟར་གྲགས་ཀྱང་བོད་སྐད་ལ་མ་གྲགས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དོ་ལ་ (གོར་)ཞེས་པ་ཆོས་
སྐད་ལ་བད་ཉིད་པར་གྲགས་པ་ཡང་འབྲུག་བུམ་ཐང་ ཀྱང་རེ་ལུང་ འཁན་ལུང་པ་རྣམས་སུ་ཕལ་
སྐད་ལ་ད་ལྟ་འང་དེ་ལྟར་གྲགས་པ་བོད་སྐད་ལ་མ་གྲགས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས། མདོར་ན་ཆོས་སྐད་
ཅེས་པ་སྟོན་གྱི་ལོ་པའ་རྣམས་ཀྱི་བོད་སྐད་ཁོ་ན་ཙམ་མ་ཚད་པའི་སྐད་རིགས་གཞན་ནས་ཀྱང་
ལེགས་པའི་ཆ་ཐམས་ཅད་བསགས་ཏེ་ཐ་སྙད་མཛད་པར་སྤྲད་ལ། དེ་ལྟར་མིན་ན་ཆོས་སྐད་དུ་བྲིས་
པའི་བཀའ་དང་བསྟན་བཅས་ཀྱི་རྒྱུད་བྱེད་མཐའ་དག་བོད་སྐད་ཤེས་ཚད་ཀྱན་གྱིས་བདེ་བླག་ཏུ་དོན་
གོ་དགོས་རྒྱུ་ལ་མི་གོ་བར་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ།

༧༽ རོན་ལ་བརྟོན་པའི་ཆ་ནས་ཆོས་སྐད་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ།

༩ ཡུལ་སྐད་དམ་རྒྱུ་ལ་ཆོས་སྐད་དང་མི་མཐུན་པ་དཔེར་ན། མི་མ་གསལ་དུ་ཅིག་ ཨ་མ་མ་
རྒྱལ་མ་ཞིག་ ཞོབ་མ་རྒྱལ་མ་ཞིག་ ལྷ་བུ་སོགས་གང་ཡང་རུང་བ་དེ་ནམས་ཀྱང་སྟན་དག་སོགས་
མ་ཡིན་པ་གཞན་དུ་འཇིག་རྟེན་པལ་པའི་འཕྲུལ་ཉེར་མཁོའི་བདེ་སྦྱར་དུ་ངེས་པར་བརྗོད་མི་རུང་བའི་
གཏན་ཆོགས་ཚད་མ་ངེས་པ་ཞིག་གང་ཡང་མེད་ཅིང་། རྟོན་པ་བཅོམ་ལུན་འདས་ཉིད་ཀྱིས། ལྷ་ཡི་
སྐད་དང་སྒྲུ་དང་གཞོན་སྦྱིན་སྐད། གྲུལ་བུ་མ་དག་དང་མི་ཡི་སྐད་ནམས་དང་། འཕྲོ་བ་ཀྱན་གྱི་སྒྲ་
སྐད་ཇི་ཅུམ་པ། ཐམས་ཅད་སྐད་དུ་བདག་གིས་ཆོས་བསྟན་དྲོ། ཞེས་གསུངས་པའི་འཕྲོ་བ་ཀྱན་གྱི་
སྒྲ་སྐད་ཅེས་པ་དང་ཐམས་ཅད་སྐད་དུ་ཞེས་པའི་གསུང་སྐད་དེ་ཚུད་འོང་བ་དང་། བྱེ་བྲག་མི་ཡི་
སྐད་ནམས་ཞེས་པའི་ནང་དུ་ཚུད་ངེས་ཡིན་པས་ཆོས་སྐད་དུ་གྲུབ་པ་དང་། རོན་སོག་གཅོད་པ་མ་
བྱེད། མ་བྱིན་པ་ལེན་པ་མ་བྱེད། རྒྱུ་མ་ཤོད་ཅེས་མི་དགེ་བའི་ལམ་ལས་ལྡོག་པའི་ཆོག་ཡིན་པས་
ན། གཏུལ་བྱ་གང་ལ་གང་གིས་འདུལ་བ་དེ་ལ་དེའི་སྐད་ཀྱི་ཆོས་བསྟན་པར་གསུངས་པས། རོན་
ལ་བརྟོན་པའི་ཆ་ནས་པལ་སྐད་ཡིན་ཡང་འཁོར་བ་དང་ངན་སོང་གི་འཇིགས་པ་ལས་སྦྱོབ་ཅིང་།
ཕན་པ་དང་བདེ་བ་འབྱུང་བའི་སྒྲ་སྐད་ཐམས་ཅད་ཆོས་སྐད་དུ་གྲུབ་སྟེ། སྦྱོབ་པ་བྲལ་མེད་དམ་ཆོས་
རིན་པོ་ཆེ། ཞེས་གསུངས་པའི་རོན་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་རོ།

༡༠ ་ རྟོན་གཅིག་ལ་བརྟེན་པའི་འཇུག་པའི་དཔེ་ཡིས་བརྟེན་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ བཟུང་བའི་མངོན་ཞེན་བསལ་བ།

༥ རྟོན་ཡང་སྒྲིག་སྒྲིག་དང་བརྟེན་དང་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་པ་གང་ཡང་དེ་ལ་རྟོག་ཏུ་གོ་མས་འདྲིས་ཨ་འཐས་
མངོན་ཞེན་གྱིས་བརྟེན་ཡུལ་ཞིག་ལ་ཐོག་མ་ནས་མིང་ཆོག་དུས་གཏན་དུ་བརྟེན་པ་དེ་ལ་མི་འཐད་
བར་སེམས་པ་དང་། ཡ་མཚན་པའི་རྣམ་རྟོག་འཆར་བ་རང་གཞན་ཀྱང་གྱི་གཤིས་ལུགས་ཡིན་ཡང་
ཞིབ་ཏུ་བརྟགས་ཤིང་དཔུང་ན་ཆོས་སྒྲིག་ལ་ཡང་རྟོན་མི་འགལ་བའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ (སོང་)
(འགོ་) (རྒྱ་) (ཆོས་) (ཕྱིན་) (ལྷགས་) (འདོངས་) (དེངས་) (བཞུད་) (ཐེབས་) (ཕྱོན་)
(བསྐྱོད་) (གཤེགས་)སོགས་ཀྱི་བརྟེན་རྣམས་མིང་གཞི་གསལ་བྱེད་སྟེ་པ་སོ་སོ་ཅི་རིགས་པ་དང་།
དེ་ལ་དབྱངས་ཀྱིང་གི་གྲུ་ཞབས་ཀྱང་འགྲེང་བུ་ན་རོ་བཞི་ཅི་རིགས་ཞུགས་པ་དང་བཅས་པས་རྟོན་
གཅིག་ལ་སྒྲིངས་པ་མེད་པ་རྒྱུ་ཡང་བརྟེན་དུ་རུང་བ་དང་། ཡང་གསལ་བྱེད་མིང་གཞི་མི་
མཚུངས་པ་ཐ་དད་རྣམ་པ་སོ་སོ་བས་རྟོན་གཅིག་སྟོན་པ་ལ་འཇུག་པ་བྱེད་མེད་པ་དཔེར་ན། ཆེ་བ་
ལ་ (ཆེན་པོ་) (སློམ་པོ་) ཐེག་བྱེད་ལ་ (མེ་) (ཞུགས་) དབྱས་མིན་པ་ལ་ (མུ་) (མཐའ་
མ) ལྟེ་བ་ལ་ (དབྱས་) (དཀྱིལ་) མི་མང་བ་ལ་ (ཅུང་ཟད་) (ཉུང་ཟད་) (ཕྱན་ཅམ་) ཉ་
ཅང་ཉུང་བ་ལ་ (ཆ་ཅམ་) (བག་ཅམ་) ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་བརྟེན་མཐའ་གཅིག་ཏུ་
བཟུང་བའི་མངོན་ཞེན་སྤངས་ནས་གཞོན་རྩེ་ཁའི་མིང་ཆོག་བརྟེན་པ་ལ་བལྟས་ན་ཡ་མཚན་པའི་
རྟོག་པ་རྒྱུང་ཞིང་བདེ་བར་འགྱུར་རོ།

ཆོག་དེ་ཆོ་ཁ་ཡི་ལབ་རྒྱལ་ཡང་རྫོང་ཁའི་ཡི་གེ་སྦྱར་གྲོག་རྒྱབ་སྤངས་འོག་ནས་བསྟན་པར་འགྱུར་བ་
ལྟར་བརྫོད་ཆེ་རྫོང་ཁའི་བརྫོད་ངག་ལེགས་པར་འགྱུབ་བོ།

༡༩ ། རྫོང་ཁའི་རག་གཤིས་ཡི་གེའི་སྐྱེ་གནས་དང་མཐུན་པར་སྦྱར་གྲོག་རྒྱུ་ཚུལ།

། དེ་ཡང་འདི་ལྟར་ཆོས་སྐད་སྤྱད་སྤྱེའུ་ལ་རྫོང་ཁས་ (སྤྱད་ཀྱང་) དང་(སྤྱད་)ཞེས་ཟེར་ཞིང་།
 དེ་རྣམས་ནི་ཡི་གེའི་སྐྱེ་གནས་ལ་བརྟག་དབྱེད་མ་བཏང་བར་ (ཅད་ཀྱང་) དང་ (ཅ) ཞེས་མ་
 དག་པ་ལ་གདངས་ཏེ་བརྫོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ (བྱ་ཤོ་) དང་ (བྱ་མོ་)ཞེས་པ་ཡང་ (རྩ་ཤོ་)
 དང་ (རྩ་མོ་) ཞེས་ལ་གདངས་ཏེ་བརྫོད་པ་དང་། གཞན་ཡང་ཆོས་སྐད་དུ་ (སྤྱང་མ་) དང་
 (སྤྱང་ཅི་) ལ་རྫོང་ཁས་ (སྤྱང་མ་) དང་(སྤྱང་) ཞེས་པ་དེ་ལ་ཡང་ (རྩང་མ་) དང་ (རྩང་)
 ཞེས་བརྫོད། (དབྱལ་ཐེ་) ཟེར་བ་དེ་ཡང་ (ཅལ་ཐེ་) ཞེས་པ་དང་ (ཕྱགས་སྟིགས་) (ཕྱགས་
 མ་) ཟེར་བ་ཡང་ (ཆགས་སྟིགས་) (ཆགས་མ་) ཞེས་པ་དང་ (ཕྱ་ཁུ་) བསྐྱམ་ཟེར་བ་ཡང་
 (ཆ་ཁུ་) བསྐྱམ་ལྟ་བུ་དང་། (ཕྱག་པོ་) (སྟོ་ཕྱེ་) ཞེས་པ་ཡང་ (ཚུག་པོ་) (སྟོ་ཆེ་) ཟེར་བ་ལྟ་
 བུ་མང་པོ་ཡོད་པ་རྣམས། སྟོན་ནས་ད་ལྟའི་བར་རང་རེའི་ལུང་པར་སྟོབ་དཔོན་མ་དག་པས་སྟོབ་
 ཕྱག་ཆོ་ལ་མ་དག་པ་སྟོན་ཏེ་བརྟག་དབྱེད་མ་བཏང་བའི་སྟོན་ཡིན་པ་མ་གཏོགས་ཡི་གེའི་སྐྱེ་གནས་
 ལ་བརྟགས་དབྱེད་བཏང་ན་རྫོང་ཁའི་ལབ་ཚུལ་དེ་རྣམས་ཡི་གེའི་སྐྱེ་གནས་དང་མཐུན་པ་སྤྱད་པ་སྤྱོད་
 དག་པ་ཡིན་ནོ། ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། (པ་པ་བ་མ་) རྣམས་ཡི་གེའི་སྐྱེ་གནས་ལ་མཚུ་མ་མཚུ་
 གཉིས་བརྩམས་པའི་བར་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཞིང་། དེ་རྣམས་སྦྱར་གྲོག་རྒྱུ་དུས་མིང་གཞི་གཙོ་པོ་
 (བ་) དང་ཡན་ལག་ (ཡ་) གཉིས་གཅིག་ཏུ་སྦྱར་ཏེ་གྲོག་ཆོ་ (བ་ཡ་བཏགས་བྱ་) ཞེས་ཐོག་
 མར་ (བ་) མཚུ་བརྩམས་ཏེ་བརྫོད་པ་བཞིན་མཐར་ (བ་) དང་ (ཡ་སྟེ་) གཉིས་མཉམ་དུ་
 སྤྱགས་ཏེ་བརྫོད་དུས་ཀྱང་མཚུ་གཉིས་ངེས་པར་བརྩམས་པའི་བར་ནས་སྤྱོད་ཏེ་བརྫོད་ན་ (ཅ་)
 ཞེས་པའི་སྤྱོད་མི་ཐོན་པར་ (བྱ་) ཞེས་ཡི་གེ་རང་གི་སྐྱེ་གནས་དང་མཐུན་པ་རྫོང་ཁའི་རག་གཤིས་ཏུ་
 སྤྱོད་དེ་པ་འཐོན་པར་འགྱུར་རོ། དེ་བཞིན་དུ་ཕྱགས་སྟིགས་ཕྱགས་མ་ཞེས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཐོག་མར་
 མིང་གཞི་གཙོ་པོ་ (པ་) མཚུ་བརྩམས་ཏེ་བརྫོད་པ་བཞིན་མཐར་པ་དང་ཡ་ཏ་གཉིས་མཉམ་དུ་
 སྤྱགས་ཏེ་བརྫོད་དུས་ཀྱང་མཚུ་གཉིས་ངེས་པར་བརྩམས་ཏེ་གྲོག་ན་ (ཆ་) ཞེས་པའི་སྤྱོད་མི་ཐོན་

ཞིང་ (ཕུ) ཞེས་ཡི་གེ་རང་གི་སྐྱེ་གནས་དང་མཐུན་ཞིང་རྫོང་ཁའི་སྤྱི་ཏུ་ཅང་དག་པ་ཐོན་པ་ཡིན་ནོ།
 དེ་བཞིན་དུ་ (བ་) (སྤྱང་མ་) ཞེས་པ་ནུམས་ཀྱང་མིང་ག་ཞིག་ཙོ་པོ་ (བ་) (སྤྱི་) ཞེས་པ་
 བརྗོད་དུས་ཁ་བཙུམས་པའི་བར་ལས་སྤྱི་ཐོན་པ་བཞིན་མིང་ག་ཞིག་དེ་གཉིས་ (ཡ་སྤྱི་) དང་སྤྱུགས་
 ཏེ་བརྗོད་དུས་ཀྱང་ངེས་པར་མཆུ་གཉིས་བཙུམས་པའི་བར་ནས་སྤྱི་བཏོན་ཏེ་བརྗོད་པར་བྱས་ན། (ཇ་)
 (ཇང་མ་) ཞེས་པའི་སྤྱི་མི་ཐོན་པར་ (བུ་) (སྤྱང་མ་) ཞེས་རྫོང་ཁའི་ངག་ཤིན་དུ་དོད་པ་འཐོན་
 པར་འགྱུར་རོ། མདོར་ན་ཐོག་མར་མིང་ག་ཞིག་ (པ་པ་བ་མ་) མཆུ་བཙུམས་པའི་བར་ལས་སྐྱེ་བ་དེ་
 མཐར་ (ཡ་སྤྱི་དང་) (ར་སྤྱི་) མཉམ་དུ་སྤྱུགས་ཏེ་བརྗོད་དུས་ཀྱང་མཆུ་བཙུམས་པའི་བར་ནས་
 (ཕ་ཕ་བུ་ཕ་སྤྱི་སྤྱི་ཕ་ཕ་ཕ་ཕ་སྤྱི་) ཞེས་སྤྱི་བཏོན་ཏེ་མ་གྲོག་ན། རང་གི་མདུན་དུ་ཡོད་པའི་ཡི་གེ་
 (ཕ་ཕ་བུ་) ལ་སོགས་པ་བཞག་སྟེ་མེད་པའི་ཡི་གེ་ ཅ་ཆ་ཇ་ གཞན་གཤམ་ཏེ་གྲོག་པ་ཡིན་པས།
 གཞན་ཡང་དེས་རིགས་བསྐྱེས་ཏེ་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་ལ། འདི་ན་ཡིག་གཟུགས་ཆོས་སྐད་དུ་ཡོད་
 པ་དེ་ལས་ལོགས་སུ་མེད་ཅིང་། ཆོས་སྐད་དུ་ཡང་ཡི་གེའི་ར་རོ་དག་མི་ཆོས་རྫོང་ཁའི་གྲོག་ལུགས་
 དང་ཆ་མཚངས་སྐྱེས་གནས་དང་མཐུན་པར་གྲོག་མི་མང་དུ་སྤྲང་མོད་ཀྱང་། རྫོང་ཁའི་གྲོག་ལུགས་
 ལ་སྤྱི་བྱུང་བྱིན་པ་དོད་དུགས་པ་ཞིག་དུ་གྲོག་དགོས་པ་ཡིན། སྤྱི་འདི་ནུམས་ནི་ཆོས་སྐད་དང་ཕལ་
 སྐད་གཉིས་ལས་ལོགས་སུ་གྱུར་བ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། རྫོང་ཁའི་བརྗོད་ངག་གལ་ཅན་ཞིག་ཡིན་པར་
 ཅིན་ཤེས་དགོས་པའི་གནད་ཆེན་པོ་ཡོད་དོ།

༡༩ ། ཡིག་གཟུགས་གཅིག་ལ་བཅུད་ལུགས་སོ་སོ་ཡོད་པར་སྟོན་པ།

༥ དེ་ཡང་ (བ་) ཡིག་གཟུགས་གཅིག་ལ་བཅུད་ལུགས་སོ་སོ་ཡོད་དེ་འདི་ལྟར། (བ་མེན་)
(བ་གླང་) (བ་སོ་) (བ་མོ་) སོགས་ཀྱི་མིང་བཅུད་སྐབས་ (བ་) ཞེས་མཆུ་བཙུམས་ཏེ་བཅུད་
དགོས་པ་དང་། (ཀ་བ་) (བདེ་བ་) (དགའ་བ་) (ཆེ་བ་) (ཆུང་བ་) སོགས་བཅུད་སྐབས་
(ཨ་) ཞེས་མཆུ་མི་བཙུམས་པར་བཅུད་པའི་སྟོལ་གཉིས་ཡོངས་གྲགས་སུ་ཡོད་པ་བཞིན། (བྱ་)
ཞེས་པའི་ཡིག་གཟུགས་གཅིག་ལ་ཡང་ (བྱ་པོ་) (བྱ་མོ་) (བྱ་ཨོ་ལ་) སོགས་འཕྱར་ཤེས་
འདབ་ཆགས་ཀྱི་རིགས་དང་། ཉམ་ཁྲི་དབྱར་དུས་ཀྱི་མིང་ (གནམ་བུ་) འབྲས་འཛོལ་ལ་ (བུ་
འཛོལ་) འབྲས་བཟང་ས་ལ་ (བུ་བསྟུ་ས་) འབྲས་བཙོས་པའི་ཁྲ་བ་ལ་ (བུ་ཁྲ་) མེལ་ཆོ་སོ་ལ་
ལྟ་ཉིག་བྱེད་པ་ལ་ (བྱ་ལྟ་) རྒྱ་བ་འོན་པ་ལ་ (རྒྱ་བ་བྱ་རྟུགས་) སོགས་ནི་མིང་གཞི་མཆུ་
བཙུམས་པའི་བར་ལས་སྐྱེས་པའི་ (བ་) ལ་ཡ་སྟ་སྦྱར་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མཆུ་གཉིས་
བཙུམས་པའི་སྐྱེ་གནས་དང་མཐུན་པར་སྦྱར་གྲོག་དང་ཆོག་བསྟུས་གཉིས་ཀར་མཆུ་བཙུམས་ཏེ་
བཅུད་དགོས་པ་དང་། (སྟོ་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་) (ཞེས་བྱ་བ་) (འཛིག་རྟེན་གྱི་བྱ་བ་) (ཆོས་ཕྱོགས་
གྱི་བྱ་བ་) (བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་) སོགས་ལས་ཀྱི་མིང་དང་། གྱི་ཡའི་རྒྱུད་ལ་ (བྱ་རྒྱུད་) གསེབ་
པོ་ཆེན་བཟོས་པ་ལས་ (བྱ་གཙོད་པ་) བྲན་མོ་ལ་ (བྲན་མོ་) སོགས་བཅུད་སྐབས་མིང་གཞི་
(ཨ་) ཞེས་པ་བྱེད་ཕ་རུ་འབོད་པའི་ (བ་) ལ་ཡ་སྟ་སྦྱར་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མཆུ་མི་བཙུམས་
པར་བཅུད་ན་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་ཡི་གེ་གྲོག་ལུགས་དང་མཐུན་ནོ། དེ་ལྟར་ (བ་) དང་ (བྱ་)
ཡིག་གཟུགས་གཅིག་ལ་བཅུད་ལུགས་གཉིས་གཉིས་ཡོད་པ་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ།

༡༤༽ ཚུལ་སྐྱོད་དང་བཅད་དོན་འགལ་ཡང་རྫོང་ཁར་འགལ་མེད་དཔེ་ཡིས་གསལ་བ།

༥ དེ་ཡང་མགོ་ལ་མགུ་དང་། ལུ་ལ་ལུ། འབྲས་ལ་བླ་སོགས་བརྫོང་པ་ལ། བདོ་སྐྱོད་ལ་གོམས་གིང་མངོན་ཞེན་ཆེ་བའི་སྒོ་རོལ་ཐོག་མར་ཡིད་མགུ་བ་དང་རིགས་མཐུན་ཚོགས་པའི་ལྷ་ཡིད་རོལ་འཆར་བས། གོ་ལྷོག་བ་ལྷ་བྱས་བཅད་ཡ་མཚན་པར་མཐོང་མོད། ཡུལ་ཕྱོགས་གཅིག་གི་བཅད་དོན་ལ་སྒོའི་མངོན་ཞེན་ཚད་ན་སྒྲིལ་མཚན་བར་མི་མཐོང་ཞིང་། མ་ཟད་བརྟགས་ན་ཚུལ་སྐྱོད་དུ་ཡང་(བྱ་) ཞེས་པའི་བཅད་གཅིག་གིས་དོན་སོ་སོར་འཇུག་པ་དཔེར་ན། (བྱ་) འཕུར་སོང་ཞེས་པའི་སྐབས་འདབ་ཆགས་ལ་འཇུག་པ་དང་། (བྱ་) ཐོང་ཞིག་ཅེས་པའི་སྐབས་སོ་བའམ་པག་ནས་ལྷ་རྟོག་བྱེད་མི་ལ་འཇུག་པ་དང་། (བྱ་) གཙོད་པ་ཞེས་པའི་སྐབས་གསེབ་ལ་སོགས་པའི་དུད་འགྲོའི་རྒྱིག་པའི་འབྲས་བྱ་བརྟོན་པའམ་ཤ་གཙོད་པ་ལ་འཇུག་པ་དང་། (བྱ་བྱེད་) (བྱ་བཞག་) (བྱ་བ་) (སྒོ་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་) སོགས་ཀྱི་སྐབས་ལས་ཀ་ལ་འཇུག་པ་ལྷ་བྱ་དང་། གཞན་ཡང་ (མ་) ཞེས་པའི་ཡི་གེ་དེ་ཡིས་ཀྱང་ (མ་ཡི་ནང་དུ་སྒྲགས་) (མ་བརྩགས་ཏེ་བྱང་) ཞེས་པའི་སྐབས་ཚུའི་སྒོད་དང་ཚུའི་རྒྱན་ལམ་ལ་འཇུག་པ་དང་། (མ་) ལ་སོགས་པའི་དུད་འགྲོ་རྣམས་ཞེས་པའི་སྐབས་གཙན་གཟུགས་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་ལ་གོ་བ་དང་། (མ་) ལེར་བྱ་ཞེས་པའི་སྐབས་སེམས་ལ་འཆར་ཚུལ་ལ་འཇུག་པ་སོགས་ལྷ་བྱ་ཡིག་གཟུགས་གཅིག་གིས་གོ་ཡུལ་ཕྱོགས་ཙམ་མི་མཚུངས་པ་མང་པོ་ལ་འཇུག་པ་དཔེ་དེ་བཞིན་དུ། (མགུ་) (ལུ་) ཞེས་པའི་བཅད་ཡིས་ཀྱང་ཡིད་ཤིན་ཏུ་མགུ་སོང་ཞེས་པའི་སྐབས་སེམས་ཏ་ཅང་དགའ་བ་ལ་འཇུག་པ་དང་། ངང་པ་ལུ་གཅིག་འཕུར་སོང་ཞེས་པའི་སྐབས་རིགས་མཐུན་ཚོགས་པའི་སྒྲེ་ལ་གོ་ན་ཡང་། རྫོང་ཁས་ (མགུ་རྟོའི་སྐྱ་བརྟོག་) ཅེས་པའི་སྐབས་མིའི་མགོ་ལ་འཇུག་པ་དང་། (ལུ་གང་གི་ཚད་བཟོ་) ཞེས་པའི་སྐབས་ལུ་གང་ལ་འཇུག་པ་རྣམས་བཅད་གཅིག་གིས་དོན་སོ་སོར་འཇུག་པ་རྒྱ་མཚན་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་འགལ་བ་མེད་ཅིང་། གཞན་ཡང་རྫོང་ཁས་ (མགོ་རྒྱས་འལུ་) ཞེས་པའམ་ (བགོ་ལ་རྒྱ་གིས་འལུ་མེ) ལྷ་བྱ་ (ལུ་ནི་རྒྱས་བཀྱ་བའམ་འལུད་པའི་མིང་ལ་ཡང་འཇུག་གོ། (བྱ་) ཞེས་པ་བོད་སྐད་ལ་མི་འཇུག་ཅིང་

སྤྲུག་གི་སྐད་དོད་སྐབས་ (བ་ཡུ་ཞེས་སོ་སོར་འཕྲལ་ཏེ་གྲོག་པ་ལྟ་བུ་འདིར་མི་དགོས་ཤིང་འདིར་
འབྲུག་པ་སླེར་གྱི་བན་འདོད་རྒྱལ་བ་ཞིག་ཡིན་པས་ (བ་) དང་ (ཡ་སྟེ་) སྤྲུག་ཏེ་མཆུ་
བརྩམས་པའི་སྐྱེ་གནས་མཐུན་པ་ནས་རྩང་བཅད་རིང་པོར་གྲོག་དགོས་པའི་རྟགས་སུ་འཆུང་བཏགས་
ཏེ་ (བྱ་) ཞེས་བྲིས་པ་ཡིན་པས་ལེགས་སྦྱར་དང་བོད་སྐད་མིན་ལ་ཚོང་ཁའི་སྐབས་འཇུག་པ་
གཞན་ཡང་ཡོད་དོ།

༡༥༽ ཡི་གེའི་སྐྱ་སྟོལ་མཐུན་པ་ལས་རྫོང་ཁའི་བརྫོད་རག་གྲུབ་ཚུལ།

༩ དེ་ཡང་མིང་གཞི་གསལ་བྱེད་ (ར་) དང་ (ལ་) བྱི་ལེགས་སྦྱར་དང་བོད་ཀྱི་གསལ་བྱེད་
 གཉིས་ཀར་ཡོད་པ་འདྲ་ཞིང། དེའི་མགོ་ལ་གི་གུ་མ་ལོག་པ་བྲིས་ན། (རི་) (ལི་) ཞེས་བརྫོད་པ་
 དང། ལོག་པ་བྲིས་ན་ (རི་) ལ་ (དབྱི་) དང་ (ལི་) ལ་ (ཁྱི་) ཞེས་སོ་སོར་བརྫོད་དགོས་
 པ་དེ་དབྱངས་གི་གུ་མ་ལོག་པ་དང་ལོག་པའི་དབང་གིས་ཡིན་པས། ཆོས་སྐད་དུ་སྐྱེས་པ་བྱུང་མེད་
 ཀྱི་སྐྱི་མིང་གསལ་བྱེད་ (མ་) ལ་དབྱངས་གི་གུ་མ་ལོག་པ་སྦྱར་ཏེ། (མི་) ཞེས་བརྫོད་ན་བདེ་ལ་
 རྩེས་འཇུག་ག་སྦྱར་ན་ (མིག་) ཅེས་གཟུགས་མཐོང་མཁན་གྱི་དབང་བོའི་མིག་དུ་གྱུར་པ་བཞིན།
 རྫོང་ཁས་གསལ་བྱེད་ (མ་) ལ་དབྱངས་གི་གུ་ལོག་པ་སྦྱར་ཏེ་མི་ཡི་མིང་ལ་ (མི) ཞེས་བརྫོད་
 གསར་པའི་ཐ་སྙད་བཞག་པ་དེ་ལ་རྩེས་འཇུག་ག་སྦྱར་ན། མིག་གི་མིང་ (མིག་ཏོ་) ཞེས་པར་
 འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། ལེགས་སྦྱར་ལ་ཨ་གསལ་བྱེད་ཀྱན་གྱི་སྔག་དུ་གནས་པ་དང་འདྲ་བ་སྐྱུ་ཅུ་པར་
 འཇུག་གསལ་བྱེད་ཀྱན་གྱི་རྩེས་སུ་ (ཀའ་ཁའ་གའ་ངའ་) ལྷ་བུ་བྱགས་ཀྱིས་འཇུག་པའི་དོན་ཐོབ་
 ཀྱི་རྩེས་འཇུག་དུ་གསུངས་པས་ (ཨ་) དང་ (འ་) གཉིས་པལ་ཆེར་མཚུངས་པ་ལས་ཆོས་སྐད་
 དུ། (འོ་མ་) ཞེས་པ་རྫོང་ཁས་ (ཨོ་མ་) ཞེས་བརྫོད་པ་ཡིན་ནོ། (ར་ཉ་ན་) སྐྱ་ཤིན་དུ་ཞན་པའི་
 ཡི་གེ་དང་ (ར་) དེ་ལས་ཀྱང་ལྟོད་པའི་མོ་གཤམ་གྱི་ཡི་གེ་གཤིས་མཚུངས་པས་ཆོས་སྐད་དུ་
 (སྟོན་མ་) ཞེས་པ་ལ་རྫོང་ཁས་ (སྟོན་མའམ་) (རྟེ་མ་) ཞེས་བརྫོད་དོ། དེ་བཞིན་དུ་དོན་སྟོང་
 ལ་ (དོང་རྟིང་) ཞེས་དང་ སྟིང་ཆོམས་པ་ལ་ (རྟིང་ཆོམས་) སྟིང་བཙེ་བ་ལ་ (རྟིང་ཆ་) ཉལ་
 ཆས་དབུ་སྐྱས་ལ་ (དབུ་རྟང་) རིག་པ་གསལ་བ་ལ་ (རྟིང་སངས་སངས་) ཞེས་དང། ཆོན་
 སོགས་ཀྱི་མདོག་གམ་བཀྲག་སྟོན་པོ་ལ་ (བཀྲག་རྟོན་མོ་) སྟོན་དུ་འགྲོ་མཁན་ལ་(རྟོན་རྒྱལ་པ་)
 སྟོན་ལས་ཞེས་པ་ལ་ (རྟོན་ལས་) སྦྱུ་ལ་ (རྦྱུ་མ་) སྦྱུ་ཆིལ་ཆིལ་ལ་ (རྦྱུ་ཆིལ་ཆིལ་)
 སྦྱན་པ་ལ་ (རྦྱན་རྟོང་རྟོ་) ཞེས་པ་སོགས་ར་ཉ་ན་མས་ར་ཉ་འི་སྐྱ་རུ་བརྫོད་པ་མང་དུ་སྦྱང་དོ།

༡༤ ། མིང་གཞི་ (ད་) དང་ (ཡ་) རྫོང་ཁས་ (ན་) དང་ (ཨ་) རུབ་རྫོང་ པའི་སྒྲིབ་པ་བསྟན་པ།

༥ ། ཆོས་སྐད་དུ་ (ད་) དང་ (ཡ་) མིང་གཞི་བརྫོང་ས་ལ་རྫོང་ཁས་ (ན་) དང་ (ཨ་) མིང་གཞི་རུབ་རྫོང་པ་མང་དུ་སྒྲུབ་པ་ དཔེར་ན། ཆོས་སྐད་ (མི་འདི་རིག་པ་ནོ་པོ་དང་ལག་ཟུལ་ཡོད་པ་ཡིན་ནམ་) ལྟ་བུ་ལ་ རྫོང་ཁས་ (མི་འདི་རིག་པ་ནོ་ཏྲག་ཏྲ་དང་ལག་ཟུལ་ཡོད་པ་ཡིན་ན་) ཞེས་པ་དང་། (ལྟ་འདི་བྱིས་མཁན་ཀུན་བཟང་ལྟ་པའི་དགེ་ཆེན་ཆེན་པོ་ཡིན་ནོ།) ལྟ་བུ་ལ་ (ལྟ་ལྟ་བྱིས་མི་ཀུན་བཟང་ལྟ་རིས་པའི་སྒྲིབ་དཔོན་སྒྲིམ་ཨི་མེ་) ཞེས་པ་དང་། (འདི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་) ལྟ་བུ་ལ་ (ལྟ་མཁས་པ་སྒྲིམ་ཨྱི་) ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། ད་ན་རུབ་རྫོང་པ་ (འདི་) (ལྟ་) དང་། ཡ་ཨ་རུབ་རྫོང་པ་ (ཡིན་ནམ་ཡིན་ནོ་ཡིན་) ཞེས་པ་(ཡིན་ན་ཡིན་ཨྱི་) ཞེས་བརྫོང་པ་ལྟ་བུ་ལོ། དེ་ཡང་ (འདི་) ལྟ་མཐའ་གཅིག་དུ་ (ལྟ་) ཞེས་བརྫོང་མི་དགོས་ལ་ (འདི་) འམ་ (ལྟ་) གང་བརྫོང་ཀྱང་ཁྱད་མེད་པ་གཉིས་ཀ་རྫོང་ལ་ཡིན་ནོ། (འདི་) ལྟ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་ངེས་བཟུང་གི་སྒྲིམ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལ་སྒྲོན་འཇུག་འ་འཇུག་ཀྱང་ན་ལ་མི་འཇུག་པས་འོག་དུ་འཆུང་མ་བཏག་ན་ (མི་ལྟ་) ཞེས་འགོ་བ་སེམས་ཅན་གྱི་རིགས་གཞན་ལས་མི་རིགས་སྤྱི་ངེས་བཟུང་དུ་འཇུག་ཞིང་། སྒྲོན་འཇུག་གི་དོད་འོག་དུ་འཆུང་བཏགས་ན་ (མི་ལྟ་) ཞེས་མི་རིགས་སྤྱི་ལས་བྱེ་བྲག་པ་བརྫོང་ཡུལ་དེ་ཉིད་ངེས་བཟུང་དུ་འཇུག་ལོ། ཡང་འདི་འདྲི་དོད་དུ་བྱིས་པའི་ལྟ་མིན་པ་གཞན་ལ་འཆུང་གང་གས་པར་བྱ་བ་མིན་ནོ། (འདི་པར་སྒྲེལ་) ཞེས་པ་ལ་ (ཨ་ལྟ་པར་སྒྲེལ་) ཞེས་དང་། འདིར་འདུག་གས་མི་འདུག་ཅེས་པ་ཡང་ཟུར་ཉམས་ཏེ་ (ལྟ་ལུག་ག་མི་ལུག་) ཅེས་བརྫོང་པ་སོགས་ནི་རྒྱ་གར་ཞེས་པ་ལ་ཀ་རང་སྤེའི་ག་རུབ་སྒྲུབ་ཞེས་པ་ལྟར་རམ་ད་ཟུར་ཆག་སྟེ་ན་རུབ་རྫོང་པ་ཤིན་དུ་མང་ཞིང་ཟུར་ཆག་དེ་འདྲ་བ་ནི་རྫོང་ལ་ལས་ཀྱང་པོད་ལྟོ་བྲག་པའི་ལ་ལ་ཆེས་མང་བར་སྒྲུང་རོ། (དེ་ཟུར་ཉམས་ཏེ་) (ལྟ་) རུབ་རྫོང་པ་དཔེར་ན། ཆོས་སྐད་དུ་ (ངས་ཡོན་ཏན་དེ་ལྟར་བསྐྱབས་སོ།) ཞེས་པ་ལ་རྫོང་ཁས་(ངགིས་ཡོན་ཏན་ནི་སྟེ་ལྟ་བས་ཅི་) ལྟ་བུ་དང་། (མི་གངས་ལ་དེ་ཅུམ་འདུག་)

ལྷ་བྱ་ལ་ (མི་གྲངས་ལ་ནི་རྒྱལ་) ལྷ་བྱ་དང་། (རྒྱལ་ཡིག་འདི་ཡིས་ཡི་གེ་བྲིས་འདུག་) ལྷ་བྱ་
 ལ་ (རྒྱལ་ཡིག་ནི་གིས་ཡི་གེ་བྲིས་ལུག་) ལྷ་བྱ་སོགས་ཤིན་ཏུ་མང་ངོ་། (དེ་) (ནི་) རྩ་བཅོད་པ་
 དང་ (ནི་) རྩུང་དང་། (ལྷ་ར་) (སྟེ་) རྩ་བཅོད་པ་ས་མགོ་ཅན་གྱི་བར་བྱ་སྟེ། (ཤེ་) བྲི་ལ་ལས་
 བྲེ་རྩ་བཅོད་པས་འཁྲུལ་གཞི་ཡོད་དོ། དེ་ཡང་ (ནི་རྒྱལ་) ཅེས་པའི་ (རྒྱལ་) བྲི་དེ་ཙམ་ཞིག་
 དེ་སྟེད་ཅིག་ ཅེས་པའི་ (ཙམ་) མམ་ (སྟེད་) གྱི་སྦྱ་ཚད་འཇིན་པའི་དོན་དང་། (ཞིག་) གམ་
 (ཅིག་) བྲེ་འཇུག་པ་མཚུངས་པའི་ཆོག་འཕྲད་ཙམ་ཡིན་པས་ (ནི་ཅིག་ལྷ་བས་ཅི་) ཞེས་པ་ལ་
 (དེ་ཞིག་བསྐྱབས་སོ།) ལྷ་བྱ་གཅིག་གམ་ཉེ་ཆོ་བ་ཙམ་ལ་གོ་བ་འཁྲུལ་བས་ (ནི་རྒྱལ་བས་ཅི་)
 ལྷ་བྱ་ (རྒྱལ་) འོག་ཏུ་འཆུང་བཏགས་ན་རྫོགས་ཆོག་དང་འཁྲུལ་གཞི་མི་འབྱུང་ཞིང་ཆོག་འཕྲད་
 མིན་པར་དོན་གནད་ཁྱད་པར་ཅན་སྟོན་པའི་སྦྱ་ཡིན་པས་གོ་བ་འཁྲུལ་གཞི་མི་འབྱུང་སྟམ་ཏུ་སེམས་
 གྲུབ་བཏགས་པར་བྱའོ། (འདུག་) (ལུག་) ཏུ་བཅོད་པ་ཡང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དེ་ལྷ་ར་བཅོད་བྱ་མིན་
 ཞིང་དེ་གཉིས་གང་བཅོད་ཀྱང་ཁྱད་མེད་པ་དང་། གཞན་ཡང་རྒྱབ་ཆོག་ཆོག་ (མདའ་རྒྱབ་) གྱི་
 རྒྱབ་སོགས་གཞི་སྦྱ་ལ་ (རྒྱབ་ཆོག་ཆོག་) (མདའ་རྒྱབ་) (གྱི་རྒྱབ་) སོགས་ཀའི་སྦྱ་རྩ་བཅོད་པ་
 མང་ཏུ་སྦྱང་ངོ་།

༡༧ ་། དམིགས་བསལ་རྫོང་ཁའི་སྤྲར་བསྐྱེད་ཆོག་གི་དོས་འཛིན།

༥ ། སྤུལ་ཕུ་པར་མིང་དང་ཆོག་གང་ཡིན་ཡང་བརྗོད་ཟིན་པའམ་དོན་ཚན་ཞིག་རྫོགས་པའི་མཐར་
རྗེས་འཇག་བཅུ་གང་གནས་པ་དེ་དང་མཐུན་པའི་སྤྲར་བསྐྱེད་ཆོག་གི་དོན་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་
སོ་ཏྲ་སྟེ་བཅུ་གཅིག་ཡོད་ཀྱང་། རྫོང་ཁ་ལ་ཐམས་ཅད་མི་འཇུག་ཅིང་འདིར་འཇུག་པ་མཆིས་ཏེ་སོ་
གསུམ་ལྟོན་དུ་འབྲེལ་མ་འབྲེལ་གྱི་རྫོགས་ཆོག་དངོས་མི་གསལ་བ་ (ཡི་) (རུག་) ཡི་ལྟོན་དུ་
འབྲེལ་བའི་ (པས་) (མས་) གང་དང་ཡང་མ་འབྲེལ་བའི་ (བཅིས་) དེ་དག་རྣམས་ལ་རྫོགས་
ཆོག་དངོས་ཞུགས་པའི་ཆེ་སྤྲར་བཏང་གི་ (གོ་) དང་། དམིགས་གསལ་སྐབས་ཐོབ་གྱི་ (དོ་)
(ལོ་) (ལོ་) སྟེ་སྤྲར་བསྐྱེད་ཆོག་དངོས་གསལ་དང་མི་གསལ་དེ་རྣམས་ནི་རྫོང་ཁའམ་
ཡུལ་གྱི་དག་གཤིས་ལ་བརྗོད་དོན་རྫོགས་པ་ན་ཉེ་བར་གནས་པ་བཀག་ཀྱང་མི་ཁེགས་པའི་སྤྲིའི་
རྫོགས་ཆོག་སྟེ་སྤུལ་ཕུ་པར་རྗེས་འཇུག་རང་དང་མཚུངས་པ་ལ་ན་རོ་རེ་སྤྲར་པ་ཙམ་དང་འབྲ་བར་
འདིར་རྫོགས་ཆོག་དངོས་མི་གསལ་ཡང་ (ཡ་) ལ་གི་གྲ་ཙམ་དང་། ཡོད་པའི་དོན་ཅན་གྱི་
(མཆིས་) དེའི་དོད་བྲག་མཐར་ (བཅིས་) བདག་སྤྲའམ་མིང་མཐའི་ (པ་) དང་ (མ་) ལ་ས་
ཡི་མཐའ་ཉེན་དང་། འདུག་གི་དོད་དུ་ (ན་) ལ་དབྱངས་ལྷ་དང་ག་ཡི་མཐའ་ཉེན་ཙམ་སྤྲར་ན།
དེས་ཀྱང་སྤྲར་བསྐྱེད་ཐོབ་གྱི་དོད་མཚུངས་ཤིང་། རྫོགས་ཆོག་དངོས་ནི་ (གོ་) (དོ་) (ལོ་) (ལོ་)
བཞི་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།

༡༥ ། དམིགས་བསལ་སྒྲུབ་བསྟུ་དངོས་ཁྱལ་ས་དང་མ་ཁྱལ་གྱི་ (ཡི་) མཆིས་ཏ་ སོ་ཐོག་ཅན་གྱི་སྒྲུབ་བ་བཤད་པ།

༥ ། དེ་ཡང་དང་པོ་རྫོགས་ཆོག་དངོས་ཁྱལ་ས་དང་མ་ཁྱལ་གྱི་ (ཡི་) མཆིས་ཏ་སོ་གསུམ་དང་
འབྲེལ་བའི་དཔེར་བརྗོད་ནི། ཁོ་སྒྲུབ་བྱུང་འདུམ་ཁར་དཔག་མཆིས་ཡི། དཔག་མཆིས་ཡི་གོ། སྒྲུབ་
བཅའ་འདི་ཚུ་བཀག་ཏ་ཡི། བཀག་ཏ་ཡི་གོ། ད་རེས་ཡར་ལོག་སོ་ཡི། ལོག་སོ་ཡི་གོ། ལྷ་བྱ་གའི་
རྩེས་སྒྲུབ་འཇུག་པ་དང་། ཁོ་ཅལ་འདི་ལུ་སེམས་ཡང་མཆིས་ཡི། ཡང་མཆིས་ཡི་གོ། ད་སྒྲིན་པ་
བཏང་ཏ་ཡི། བཏང་ཏ་ཡི་གོ། ད་རེས་ཉིམ་བྱུང་སོ་ཡི། བྱུང་སོ་ཡི་གོ། ལྷ་བྱ་དའི་རྩེས་སྒྲུབ་འཇུག་པ་
དང་། ཁོ་གིས་ཆོས་འབད་མཆིས་ཡི། འབད་མཆིས་ཡི་གོ། ང་གིས་དགའ་ཆོར་བསྐྱེད་ཏ་ཡི་
བསྐྱེད་ཏ་ཡི་གོ། ཉའི་འགྲུ་ལས་བྱུང་སོ་ཡི། བྱུང་སོ་ཡི་གོ། ལྷ་བྱ་དའི་རྩེས་སྒྲུབ་འཇུག་པ་དང་། ང་
ཡང་ཆོས་འབད་རན་མཆིས་ཡི། རན་མཆིས་ཡི་གོ། ཁོ་བཙོན་ལས་བཏོན་ཏ་ཡི། བཏོན་ཏ་ཡི་གོ།
དཔོན་ཡང་བྱོན་སོ་ཡི། བྱོན་སོ་ཡི་གོ། ལྷ་བྱ་དའི་རྩེས་སྒྲུབ་འཇུག་པ་དང་། དཀོན་མཆོག་ལུ་གསོལ་
མ་བཏབ་མཆིས་ཡི། བཏབ་མཆིས་ཡི་གོ། གནམ་ལས་ཆར་པ་ཡབ་ཏ་ཡི། ཡབ་ཏ་ཡི་གོ། ག་ཏི་
ཡང་བྱབ་སོ་ཡི། བྱབ་སོ་ཡི་གོ། ལྷ་བྱ་དའི་རྩེས་སྒྲུབ་འཇུག་པ་དང་། ཁོ་ཡང་དཔལ་ཁུམ་མཆིས་ཡི།
ཁུམ་མཆིས་ཡི་གོ། ཡ་གི་ལོགས་ཡམ་ཏ་ཡི། ཡམ་ཏ་ཡི་གོ། ང་ཡང་དབྱུགས་འགམ་མཆིས་ཡི།
འགམ་མཆིས་ཡི་གོ། ལྷ་བྱ་དའི་རྩེས་སྒྲུབ་འཇུག་པ་དང་། ང་ནི་སེམས་དགའ་མཆིས་ཡི། དགའ་
མཆིས་ཡི་གོ། མདའ་གིས་འབའ་ལུ་བཀའ་ཏ་ཡི། བཀའ་ཏ་ཡི་གོ། ཆ་རོགས་སེམས་དཔལ་སོ་ཡི།
དཔལ་སོ་ཡི་གོ། ལྷ་བྱ་དའི་རྩེས་སྒྲུབ་འཇུག་པ་དང་། ང་ནི་ཉམས་འཆོར་མཆིས་ཡི། འཆོར་མཆིས་
ཡི་གོ། གྱི་ཡང་ལོགས་ཤོམ་བཅར་ཏ་ཡི། བཅར་ཏ་ཡི་གོ། རྒྱུང་ཏ་དར་སོ་ཡི། དར་སོ་ཡི་གོ། ལྷ་
བྱ་དའི་རྩེས་སྒྲུབ་འཇུག་པ་དང་། གདན་འགྲུར་ཉལ་མཆིས་ཡི། ཉལ་མཆིས་ཡི་གོ། བྱ་ལོན་འཇལ་
ཏ་ཡི། འཇལ་ཏ་ཡི་གོ། ལྷ་མ་མཇལ་སོ་ཡི། མཇལ་སོ་ཡི་གོ། ལྷ་བྱ་དའི་རྩེས་སྒྲུབ་འཇུག་པ་དང་།
ཨམ་སྒྲུབ་ཨ་ལོ་སྒྲེས་མཆིས་ཡི། སྒྲེས་མཆིས་ཡི་གོ། ཆམ་ཉམ་ཁྲིམས་ལུ་གནས་ཏ་ཡི། གནས་ཏ་

ཡི་གོ། གཟུགས་ཀྱི་ཤ་ཡང་བསྐྱམས་སོ་ཡི། བསྐྱམས་སོ་ཡི་གོ། དེ་ཁོ་གིས་འབྲུ་མཆིས་ཡི། འབྲུ་
མཆིས་ཡི་གོ། སྒྲན་འདི་ཁོ་གིས་ཟ་ཏ་ཡི། ཟ་ཏ་ཡི་གོ། འདི་ཨ་ཙྰ་ཕྱི་སོ་ཡི། ཕྱི་སོ་ཡི་གོ། ལྷ་བུ་
རྒྱུད་པའི་རྩེས་སུ་འཇུག་པའོ། །

༡༩ ་། དམིགས་བསལ་སྒྲུང་བསྟུང་ངོས་ལྷན་སྒྲུགས་དང་མ་ལྷན་གྱི་ (ལྷན་) མཆིས་ ཏ་སོ་ཐོག་ཅན་གྱི་སྒྲུང་བ་བཤད་པ།

༥ དེ་ནས་རྫོགས་ཆོག་དངོས་ལྷན་སྒྲུགས་དང་མ་ལྷན་གྱི་ (ལྷན་) མཆིས་ཏ་སོ་གསུམ་དང་འབྲེལ་
བའི་དཔེར་བཞིན་ནི། ཁོ་འགྲུར་འདུམ་ཁ་དཔག་མཆིས་ལྷན། དཔག་མཆིས་ལྷན་གྱོ། ལམ་
བཀག་ཏ་ལྷན། བཀག་ཏ་ལྷན་གྱོ། སར་ལོག་སོ་ལྷན། ལོག་སོ་ལྷན་གྱོ། ལྷ་བྱ་ལའི་རྫོང་སྤྱ།
ཆང་འཐུང་མཆིས་ལྷན། འཐུང་མཆིས་ལྷན་གྱོ། ལོག་བཏང་ཏ་ལྷན། བཏང་ཏ་ལྷན་གྱོ། ཉིམ་
འཐུང་སོ་ལྷན། འཐུང་སོ་ལྷན་གྱོ། ལྷ་བྱ་ལའི་རྫོང་སྤྱ། འདི་ཁོ་འབད་མཆིས་ལྷན། འབད་མཆིས་
ལྷན་གྱོ། སེམས་ཅན་བསད་ཏ་ལྷན། བསད་ཏ་ལྷན་གྱོ། ཁོ་བུད་སོ་ལྷན། བུད་སོ་ལྷན་གྱོ། ལྷ་བྱ་
ལའི་རྫོང་སྤྱ། ལྷ་བཟར་རན་མཆིས་ལྷན་རན་མཆིས་ལྷན་གྱོ། བཏོན་ཏ་ལྷན་ བཏོན་ཏ་ལྷན་གྱོ།
བྱོན་སོ་ལྷན། བྱོན་སོ་ལྷན་གྱོ། ལྷ་བྱ་ལའི་རྫོང་སྤྱ། གསོལ་མ་བཏབ་མཆིས་ལྷན། བཏབ་མཆིས་
ལྷན་གྱོ། སབ་ཏ་ལྷན། སབ་ཏ་ལྷན་གྱོ། ལྷ་བྱ་ལའི་རྫོང་སྤྱ། ལྷ་བྱ་ལའི་རྫོང་སྤྱ།
དཔའ་ལུམ་མཆིས་ལྷན། ལུམ་མཆིས་ལྷན་གྱོ། བྱང་ཕྱད་ཕམ་ཏ་ལྷན། ཕམ་ཏ་ལྷན་གྱོ། ཁོང་
འཆམ་སོ་ལྷན། འཆམ་སོ་ལྷན་གྱོ། ལྷ་བྱ་ལའི་རྫོང་སྤྱ། སེམས་དགའ་མཆིས་ལྷན། དགའ་
མཆིས་ལྷན་གྱོ། ཤིང་བཀའ་ཏ་ལྷན། བཀའ་ཏ་ལྷན་གྱོ། གདན་དམའ་སོ་ལྷན། དམའ་སོ་ལྷན་གྱོ།
ལྷ་བྱ་ལའི་རྫོང་སྤྱ། ཉམས་འཆར་མཆིས་ལྷན། འཆར་མཆིས་ལྷན་གྱོ། དར་འཕྱར་ཏ་ལྷན།
འཕྱར་ཏ་ལྷན་གྱོ། གོ་ས་འཕར་སོ་ལྷན། འཕར་སོ་ལྷན་གྱོ། ལྷ་བྱ་ལའི་རྫོང་སྤྱ། གཡོག་བཀོལ་
མཆིས་ལྷན། བཀོལ་མཆིས་ལྷན་གྱོ། ལམ་བསལ་ཏ་ལྷན། བསལ་ཏ་ལྷན་གྱོ། ཆོགས་འཛོམས་
གོལ་སོ་ལྷན། གོལ་སོ་ལྷན་གྱོ། ལྷ་བྱ་ལའི་རྫོང་སྤྱ། སངས་རྒྱས་མཆིས་ལྷན། རྒྱས་མཆིས་ལྷན་
གྱོ། སྤྱལ་པ་བཀྱས་ཏ་ལྷན། བཀྱས་ཏ་ལྷན་གྱོ། ད་སངས་སོ་ལྷན། སངས་སོ་ལྷན་གྱོ། ལྷ་བྱ་
ལའི་རྫོང་སྤྱ། ཁོ་སེམས་སྤྱོད་མཆིས་ལྷན། སྤྱོད་མཆིས་ལྷན་གྱོ། ཉིམ་བསོ་ཏ་ལྷན། སོ་ཏ་ལྷན་གྱོ།
ར་བཟི་སོ་ལྷན། བཟི་སོ་ལྷན་གྱོ། ལྷ་བྱ་རྒྱང་ལའི་རྫོང་སྤྱ་འཇུག་ཚུལ་ལོ།

༡༠༽ རྩོགས་ཆོག་དང་ཉི་པའི་ (ཡི་) (རུག་) མཆིས་ཏ་སོ་དང་མ་འབྲེལ་བ་དང་ འཇུག་པ་གཞན་བཅས་བཤད་པ།

༥ མཆིས་ཏ་སོ་དང་མ་འབྲེལ་བའི་ (ཡི་) (རུག་) གཉིས་ཀྱི་འཇུག་ཚུལ་ནི། མཐོ་བསམ་
བཏང་ཡི། ལཱ་འབད་ཡི། ལྷན་གསན་ཡི། དཔའ་ཁུམ་ཡི། སེམས་དགའ་ཡི། གནས་བསྐྱོར་ཡི།
ལམ་སེལ་ཡི། སླ་བསེས་ཡི། ལྷ་བུའོ། རྩོམ་འཇུག་སྒྲ་དག་པ་ག་བ་གཉིས་ཀྱི་རྩོམ་སྤྱོད་པའི་
དོན་ཅན་གྱི་མཆིས་ཀྱི་བོད་བཅིས་མ་གཏོགས་མི་འཇུག་གོ། མདའ་ཤོག་རུག། བསང་བཏང་རུག།
ཁྱིམ་ནང་སྟོད་རུག། བགོ་གྲོན་རུག། རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་རུག། མེ་སྤར་རུག། ར་བསྐྱོལ་རུག། ཁྲིམས་
ལུ་གནས་རུག། ལྷོ་ཟ་རུག། གཟུགས་བདེ་རུག། འཆོམ་འབྲ་རུག། ལ་སོགས་པ་རྣམས་རྩོམ་
འཇུག་བཅུ་དང་རྒྱུད་པའི་རྩོམ་སྤྱོད་རུག་འཇུག་ཚུལ་གྱི་དཔེར་བཞིན་དོ། ཡང་མཆིས་ཏ་ནི་དྲི་བའམ་ཐེ་
ཆོམ་ལ་ཡང་འཇུག་སྟེ། འདུམ་ཁ་དཔག་མཆིས་པ་འབྲས་མིན་ནམ་? ལཱ་འབད་ཏ་བ་དག་མིན་ནམ་?
ལྷ་བུའོ། དེ་ཡང་ཏ་ནི་ (བཏང་) དང་། སོ་ནི་ (སོང་) ཡི་ནི་ (ཡིན་) རུག་ནི་ (འདུག་)
ཅེས་པ་རྣམས་ཟུར་ཉམས་པ་ཡིན་སྟེ། དེ་ཡང་ (ཉིམ་ཤར་རོ།) ལྷ་བུའི་རྩོགས་ཆོག་དངོས་
ཞུགས་པའི་སྐབས་ (ཉིམ་ཤར་མཆིས་རུག་གོ།) ཞེས་བྲིསོ། (ཉིམ་ཤར་འདུག་) ཅེས་པའི་
སྐབས་ (ཉིམ་ཤར་རུག་) ཅེས་རྩོགས་ཆོག་དངོས་སྦྱར་དང་མི་སྦྱར་གྱི་ཐ་སྙད་སོ་སོ་ཡོད་པས་
སྐབས་ཕྱིད་དགོས་སོ། སྦྱར་བཏང་རྩོམ་འཇུག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐར་གོ་ཉིད་འཇུག་པ་གཙོ་ཆེ་ཡང་
སྐབས་འགའ་ བུམ་ཐང་ལུ་གུ་བུ་རིན་པོ་ཆེ་གི་སྐྱ་རྩོམ་ཡོད་དོ། འདི་དེ་སྟེ་མིན་ནོ། རྩོང་ཁའི་
འབྲེལ་བཤད་འདི་སུམ་ཉགས་ཀྱི་དོན་དང་མཐུན་པས་འོ། ལ་ལུ་གིས་འབྱུང་ཁུངས་མེད་པ་
མཚུངསམ་འབད་བཅོམ་མས་འོ། ལྷ་བུའང་བཞིན་སྟོལ་ཡོད་དོ། །

༡༡ ། དམིགས་བསལ་ཨིན་དང་འབྲེལ་བའི་ (པས་)དང་ (མས་)ཀྱི་སྒྲིབ་བ་
བཤད་པ།

། རྩོམ་ཁོལ་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ (པས) དང་ (མས་) གང་བརྟེན་ཀྱང་ (ཡིན་) གྱི་སྤྱོད་ (ཡིན་) དང་འབྲེལ་བར་བརྟེན་དགོས་ཏེ་རྩོམ་འཇུག་བརྩམ་ཡི་རྩོམ་སུ་འཇུག་ཚུལ་དཔེར་ན། འདི་སེམས་ཅན་སྟག་ཡིན་པས། འདི་གཅན་གཟན་གྱང་ཡིན་པས། འདི་རི་ཁོང་མི་རྟོག་ཡིན་པས། འདི་ཚུ་མཚན་མེད་སེམས་ཅན་ཡིན་པས། འདི་འབྲུག་གཞུང་རྒྱལ་ཁབ་ཡིན་པས། རི་དང་ལུང་མ་སྤོམ་ཡིན་པས། མི་ཁོ་ཡི་མིང་གུན་དགའ་ཡིན་པས། བྱག་གི་གནས་འདི་ཚུ་གུ་རུའི་གཏེར་ཡིན་པས། བྲིམས་ཆོས་སྲིད་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་སྲོལ་ཡིན་པས། གུ་རུ་རིན་པོ་ཆེ་སངས་རྒྱུས་དངོས་ཡིན་པས། ལྷ་བྱ་དང་། འདི་ལྷ་ཡིན་པས། འདི་ལྷ་ཡིན་པས། འདི་མི་ཡིན་པས། ལྷ་བྱ་རྒྱུང་པའི་རྩོམ་སུ་འཇུག་ཚུལ་དང་། ཡང་སྟག་ཡིན་མས། གྱང་ཡིན་མས། མི་རྟོག་ཡིན་མས། སེམས་ཅན་ཡིན་མས། རྒྱལ་ཁབ་ཡིན་མས། སྤོམ་ཡིན་མས། གུན་དགའ་ཡིན་མས། ཟབ་གཏེར་ཡིན་མས། ལུགས་སྲོལ་ཡིན་མས། སངས་རྒྱུས་ཡིན་མས། ལྷ་བྱ་དང་། ལྷ་ཡིན་མས། ལྷ་ཡིན་མས། མི་ཡིན་མས། ལ་སྟགས་པ་ན་མས་རྩོམ་འཇུག་བརྩམ་དང་རྒྱུང་པའི་རྩོམ་སུ་འཇུག་ཚུལ་ཏེ་རྩོམ་སྤྱོད་ལྟར་ཕྱིན་པར་བརྟེན་པའི་ཆེ་ཡིན་དང་འབྲེལ་བ་ངེས་པར་བརྟེན་དང་། ཡང་སྤྱོད་ཏེ་ཅང་ལྟར་མི་ཕྱིན་པ་དཔེར་ན། འདི་སྟག་མས། འདི་གྱང་མས། འདི་མི་རྟོག་མས། འདི་ཚུ་སེམས་ཅན་མས། རྒྱལ་ཁབ་མས། ལུང་མ་སྤོམ་མས། ཁོ་གུན་དགའ་རྒྱུས་མས། འདི་གཏེར་མས། འདི་ལུགས་སྲོལ་མས། འདི་སངས་རྒྱུས་མས། འདི་ལྷ་མས། འདི་ལྷ་མས། འདི་མི་མས། ལྷ་བྱ་འདྲེན་སྲོལ་ཡོད་ཅིང་དེ་ནི་སྤྱོད་པ་ཕྱིན་པའམ་ཉེ་བར་འདུས་པ་སྤོམ་ལྟར་གྱི་མཚན་པ་སྟེ། དཔེར་ན། (ས་པོན་) ཞེས་པ་དེ་རྩོམ་ཁས་(སོན་) ཞེས་ (བ་) འམ་ (ཤ་) ཡིན་རོ་དང་རྩོམ་འཇུག་ན་གཉིས་སུ་མའི་སའི་སྟེང་དུ་སྤྱར་ཏེ་ (བ་) ཡིག་དའི་ཁོང་དུ་ཉེ་བར་སྤོམ་ཏེ་ (སོན་) ཞེས་བརྟེན་པ་བཞིན་ (ཡིན་པ་ལས་) ཞེས་པ་དེ་རྩོམ་ཁས་ (ཡིན་པས་) ཞེས་མིང་མཐའི་པ་ལ་འབྱུང་ལུངས་ཀྱི་ས་ཡིག་སྤྱར་ཏེ་ (ལ་) ཡིག་

དེའི་ཁོང་དུ་ཉེ་བར་འདུས་ཏེ་ (པས་) ཞེས་བཟོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་མཚུ་བ་ཅུ་མས་པའི་སྐྱེ་གནས་
མ་ཐུན་པ་ལས་ཡིན་པས་ཞེས་པལ་ཆེར་ལ་མོ་སྐྱ་ཐོན་པར་གྱུར་པ་དང་། ཡིན་མས་ཞེས་པལ་ཆེར་
ལ་མོ་སྐྱ་ལྷགས་ཀྱིས་ཐོན་པར་གྱུར་པ་ཙམ་ལས་དེ་གཉིས་ཀ་རྫོང་ཁ་ཡིན་པས་གང་བཟོད་ཀྱང་བྱད་
པར་མེད་དོ། །

༢༩ ། དམིགས་བསལ་ (བཅིས་) དང་ (མཆིས་) གི་འཇུག་ཚུལ་བཤད་པ།

། ཡོད་པའི་དོན་ཅན་གྱིས་ (བཅིས་) དང་ (མཆིས་) གཉིས་ཀྱི་འཇུག་ཚུལ་ནི། དཔེར་ན།
མཐའ་དམག་བཀག་བཅིས། སྒྱིད་རྟོང་རྟོ་འབད་སྟོད་བཅིས། རྟོག་བདག་འགན་ཐོབ་བཅིས། ད་
རེས་སྟབས་ལེགས་བཅིས། ལྟ་བུ་དང་། ཚུགས་མཆིས། སྟན་གྱིས་གསན་མཆིས། ལ་སྟོམ་
མཆིས། སེམས་དགའ་མཆིས། སྟོ་ལོག་ཁར་སྦྱར་མཆིས། དབང་པོ་ངལ་མཆིས། སེམས་སྦྱོ་
མཆིས། ལྟ་བུ་ལོ། ། (བཅིས་) དང་ (མཆིས་) གཉིས་ཀྱང་རྗེས་འཇུག་དང་མིང་མཐའ་དང་རྟོད་
མཚུངས་པ་བརྗོད་བདེ་སྟེ། བཀག་བཅིས། སེམས་བཅིས། བསགས་བཅིས་སོགས་དང་། དགའ་
མཆིས། བདའ་མཆིས་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ་ལོ། རྗེས་འཇུག་ང་མ་སོགས་ཀྱི་མཐར་ (བཅིས་)
བརྗོད་མི་བདེ་ཞིང་། ག་ད་བ་སའི་རྗེས་སྦྱ་བཀག་ཡི་ཐོབ་ཡི་ལྟ་བུ་འདྲ་བརྗོད་མི་བདེ་བ་རྟགས་འཇུག་
ནས་གསུངས་པ་དང་མཐུན་པར་ཞིབ་ཏུ་བརྟགས་ཏེ་བྲི་བར་བྱ་ལོ། །

༢༣ ་ ཇི་བ་དང་ལན་མཐའ་ཅན་མཐའ་མེད་ཀྱི་ངོས་འཛིན་དང་སྒྲིབ་བ།

། དེ་ཡང་ཆོས་སྐད་དུ་བྱི་བའི་སྐབས་སུ་ (དེ་ལྟར་ཡིན་ནམ་) ལྟ་བུ་ལ། རྩོད་ཁས་ (དེ་སྤྱེ་ཡིན་ན་) ཞེས་རྗེས་འཇུག་དང་མིང་མཐའ་ན་བྱིས་ན་བརྗོད་བདེ་བ་དཔེར་ན། ཡིན་ནོ་ གཞོན་ནུ་ སོགས་ལྟ་བུ་མིང་མཐའ་ན་འུགས་ཀྱིས་རྗེས་འཇུག་དང་། རྗེས་འཇུག་ན་འུགས་ཀྱིས་མིང་མཐའ་བརྗོད་བདེ་ཞིང་དོན་ལ་གནས་པ་ལྟ་བུ་འོ། །སྐབས་འགའ་ཞིག་ལ་དོན་བཤད་བྱིན་པའི་ལན་རྗེས་ཆོག་གི་མཐའ་ཅན་ (དེ་ལྟར་ཡིན་ནོ་) ལྟ་བུ་ལ། (དེ་སྤྱེ་ཡིན་པས་) (དེ་སྤྱེ་ཡིན་མས་) ཞེས་རྗེས་ཆོག་ (པས་) འམ་ (མས་) མཐའ་རྟེན་ཅན་གྱི་ (ཡིན་) འཇུག་པ་དང་། ཡང་སྐབས་འགའ་ཞིག་ལ་དོན་བཤད་བྱིན་པའི་ལན་རྗེས་ཆོག་གི་མཐའ་རྟེན་མེད་པ་ (དེ་ལྟར་ཡིན་) ལྟ་བུ་ལ། (དེ་སྤྱེ་ཡིན་) ཞེས་མཐའ་གཅོད་ཀྱི་ལན་བྱིས། གཞན་འདི་ལ་ཡང་ (ཡིན་) ཞེས་བྱི་དགོས་རྒྱ་ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་ལུང་བའི་ངག་གཤིས་དང་བསྐྱུན་ན་ཕྱི་ཆོག་བརྗོད་རྒྱ་མེད་ན་ཅུང་མི་བདེ་བས་ (ཡིན་) ཞེས་རིང་ཆ་ཅན་བྱིས་ན། དོན་དུ་ (ཡིན་) ཞེས་པ་ཡི་གེ་གཉིས་ཡོད་པ་ལྟར་རིང་ཆས་གཉིས་ཡུན་དུ་བརྗོད་ན་བདེ་ཞིང་ལུང་བའི་ངག་གཤིས་དང་ཡང་མཐུན་པར་མཐོང་ངོ་། མདོར་ན་ཆོས་སྐད་དུ་ཡིན་བརྗོད་སར་རྩོད་ཁས་ (ཡིན་ཡིན་ཡིན་) གསུམ་ཅི་རིགས་འཇུག་པས་སྐབས་ཐོབ་ལ་བརྟགས་ཏེ་བྱི་བརྗོད་བྱ་དགོས་ཏེ། (ཡིན་ན་) ཞེས་པ་བྱི་བ་དང་། (ཡིན་པས་) ཞེས་པ་རྗེས་ཆོག་ (པེ་) འམ་ (མས་) མཐའ་རྟེན་ཅན་གྱི་ལན་དང་། (ཡིན་) ཞེས་པ་མཐའ་རྟེན་མེད་པའི་ལན་ཡིན་ཞིང་དེ་ན་མས་ནི་རྩོད་ཁས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཨའི་སྒྲ་གདངས་སུ་བརྗོད་པ་ལས་ཡའི་སྒྲ་གདངས་སུ་མི་བརྗོད་དོ། །

༡༤༽ རྫོང་ཁར་ལ་དོན་ (ལུ་) སྐྱ་འབྲུག་པ་གསུམ་རྩུཔ་དང་འགལ་བ་མེད་ཚུལ།

༥ ལ་དོན་གྱི་ནམ་དབྱེ་ཞེས་པ་གསུམ་རྩུཔ་པའི་སྐབས་སུ་ (སུ་ར་རྩ་བྱ་བ་ལ་) སྟེ་བདུན་ཡོད་
ཀྱང་རྫོང་ཁ་ལ་དེ་ཐམས་ཅད་མི་འབྲུག་པ་ཡིན། གང་འབྲུག་པ་ཡིན་ཞེ་ན་ རྫོང་ཁ་ལ་ (ལ་) ཟུར་
ཉམས་ཏེ་ (ལུ་) ཞེས་པ་དེ་ཉིད་གཙོ་བོར་རྗེས་འབྲུག་བརྩུ་དང་རྒྱུད་པའི་རྗེས་སུ་མཚུངས་པར་
འབྲུག་པ་ཡིན། དཔེར་ན་ཕྱག་ལུ་བསྐྱམས། དཀོན་མཆོག་ལུ་ལུལ་ལྟ་བུ་གའི་རྗེས་སུ་འབྲུག་པ་
དང་། ཁོང་ལུ་སྟོན། ངན་སྟོང་ལུ་སྦྱིན་ལྟ་བུ་པའི་རྗེས་སུ་ རྩོད་ལུ་དགའ། བོད་ལུ་སོང་ལྟ་བུ་ད་
དང་། གཉེན་ལུ་བྱམས། སྟན་ལུ་སྟོང་ལྟ་བུ་ན་དང་། ཐབ་ལུ་བཀལ། ཡབ་ལུ་དགའ་ལྟ་བུ་བ་
དང་། ཡུམ་ལུ་བཅེ། གཏམ་ལུ་ཉན་ལྟ་བུ་མ་དང་། ས་མཐའ་ལུ་འབྱམས། འགའ་ལུ་ཡང་སྟན་ལྟ་
བུ་འ་དང་། ཐུར་ལུ་འབབ། དཀོར་ལུ་འཛོམ་ལྟ་བུ་ར་དང་། ཞལ་ལུ་བཞེས། གོང་འཕེལ་ལུ་ལྟ་ལྟ་
བུ་ལ་དང་། ཏུས་ལུ་བབས། སངས་རྒྱས་ལུ་དད་ལྟ་བུ་སའི་རྗེས་སུ་ལུ་འབྲུག་པ་ནམས་རྗེས་འབྲུག་
བརྩུ་བའ་མཉམ་གྱི་རྗེས་སུ་ལུ་འབྲུག་ཚུལ་དང་། ང་ལུ་དགའ། ཁོ་ལུ་བཅེ། བུ་ལུ་བྱམས། ས་ལུ་
ཕྱི་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ་ནམས་རྒྱུད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲུག་ཚུལ་ཡིན་ནོ། དེ་ཡང་ལ་དོན་ (སུ་ར་རྩ་བྱ་བ་
ན་) ནམས་ (ལ་) དང་སྐྱ་མི་མཚུངས་ཀྱང་དོན་ལ་འབྲུག་པ་མཚངས་པས་ (ལ་དོན་) ཞེས་
བརྗོད་ལ། (ལུ་) བྱིད་བྱངས་ལུ་ཞུགས་པས་ཟུར་རྩུང་བྱང་ཉམས་པ་ལས་ལ་དངོས་སུ་ཡོད་པས་སྐྱ་
དོན་གཉིས་ཀ་སུམ་རྩུཔ་དང་མཐུན་པ་ཡིན་ནོ།

༥༥ ལ་དོན་ (ར་) ལ་དང་འབྲེལ་མར་འཇུག་ཚུལ་དང་ (འགྲུ་) སོགས་གཞན་ འཇུག་ཚུལ།

༥ རྒྱལ་མཚན་ལོག་ཏུ་ (ལ་) དང་འབྲེལ་མར་ (ར་) འཇུག་སྟེ་དཔེར་ན། རྟག་པ་གཅིག་
ལར་སྟོང་མི། རྟེན་གྱི་ཞིང་ལར་ཚུ་སྤྲུགས། མཛོ་གི་དོད་ལར་སྤྲང་མོ། སྟན་ལར་ཅང་ཅ་སྟོང་མི།
རྒྱལ་ལར་འཕྲལ་འཕྲལ་ལྟ་སྟེ། བྱ་བྱམ་གཞན་ལར་འཕྱར་ཡི། སེམས་ཀྱི་དཔལ་ལར་བཀལ་ཏེ། ཟ་
ལ་བྱར་ལར་མ་འཇུག། ཤེལ་དང་གྲོལ་ལར་བཏབ་བསྟན། གཞུང་དོན་སེམས་ལར་བཀལ་དགོ་ལྟ་
བྱ་རྩེས་འཇུག་བཅུ་ཉེ་རྩེས་སུ་འཇུག་ཚུལ་དང་། རྟ་ལར་ཞོན། རི་ལར་འཛོགས། ས་ལར་སོང་། ཚུ་
ལར་ལོག། ས་ལར་འབབ་ལྟ་བུ་མཐའ་མེད་ཀྱི་རྩེས་སུ་འཇུག་ཚུལ་རྣམས་ལ་དོན་དངོས་ (ར་) དེ་
ཉིད་ཡིན་ཡང་ལྷང་པའི་དག་གཤིས་ (ལ་) དང་འབྲེལ་མར་བཞེད་ཅིང་། དེ་ཡང་རྫོང་ལར་མིང་
གཞིའི་སྒྲ་ལས་རྩེས་འཇུག་གི་སྒྲ་མི་གསལ་བ་ཡིན་པས་ན། ལ་དོན་ (ར་) ཡི་སྒྲ་མི་གསལ་བར་
(ལ་) ཡི་སྒྲ་གསལ་བར་ཐོན་པ་གནད་དོ། དེ་རྣམས་ཚོས་སྐད་དུ། གཅིག་ཏུ། ཞིང་ལ། ཚབ་ཏུ།
སྟན་ལ། རྒྱལ་ཏུ། གཞན་ཏུ། དཔལ་ངར་ལ། ཟུར་དུ། གྲོལ་ལ། སེམས་ལ་ངེས་དགོས། རྟ་
ཞོན། ར་ལ་འཛོགས། སར་སོང་། ཚུར་ལོག། སར་འབབ་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་ལ་ལ་ལ་དོན་
(ར་) རེས་པར་ཐོབ་ཅིང་དེ་རྩེས་འཇུག་ཏུ་བྲིས་ན་སུམ་ཅུ་པ་དང་མཐུན་ལོ། ཡང་སང་འགྲོ་ལར་
འཕྲད། ཟ་རན་ལར་འཛོམ། འཆི་རན་ལར་འགྱེད། ལྟ་བུའི་ལ་རྣམས་ནི་དུས་བཞེད་པའི་མིང་
མཐའ་དང་འབྲེལ་བའི་ལ་དོན་ཏེ་བརྟགས་ན་ནང་གསེས་མང་དུ་ཡོད་དོ། རྒྱལ་མཚན་ལོག་ཏུ་
འགྲུ་ཡང་འཇུག་སྟེ་དཔེར་ན། མི་རྟའི་འགྲུར་ཞོན། མདའ་འབའི་འགྲུར་རྒྱལ། ཁྱེད་སྟན་འགྲུར་
སྟོང་། རྩེས་ཐབ་འགྲུར་བཀལ། སོགས་ལྟ་བུའོ། ཡང་སྒྲེ་སར་སྒྲེས། སྒྲོམ་སར་སྒྲོམ། སྟོང་སར་
སྟོང་། ལྷ་སར་སོང་། སོགས་ལ་དོན་ (ར་) ས་དང་འབྲེལ་མར་འཇུག་པ་སོགས་མང་དུ་ཡོད་དོ།
ཡང་འཇུག་ལས་མཇུགས་སུ་ལྟ་བུ་ (སུ་) འཇུག་པ་ཡང་སྤང་རོ།

༡༤༽ རྫོང་ཁར་འབྲེལ་སྐྱ་གཞན་དང་ལྷག་པར་ (གི་འམ་) (གི་) ཉིད་གཙོ་བོར་ འབྲུག་ཚུལ།

༥ ཆོས་སྐད་དུ་འབྲེལ་སྐྱ་དང་ཕྱེད་སྐྱ་སུམ་བཅུ་པར་གྱི་གི་གྱི་འི་ཡི་ལྷ་ཡོད་པ་ནམས་སྤྱིར་རྗེས་
འབྲུག་གི་རྗེས་སུ་ཐོབ་ཐང་སུམ་བཅུ་པ་ནས་གསུངས་པ་བཞིན་གཞིར་བཞག་ལ། འདིར་རྫོང་ཁའི་
བརྗོད་རག་ལ་ (གི་འམ་) (གི་) ཉིད་གཙོ་ཆེ་བར་འབྲུག་པ་ཡིན། དང་པོ་འབྲེལ་སྐྱ་གཞན་གྱི་
འབྲུག་ཚུལ་དཔེར་ན། སྤུང་ལྷོངས་འབྲུག་གི་རྫོང་གི་ཕོ་བྲང་ལྷ་བུ་རྗེས་འབྲུག་ག་ངག་ཉིས་གྱི་རྗེས་
སུ་གི་འབྲུག་ཚུལ་དང་། བདུད་གྱི་ཕྱོགས་ལས། རྣམ་རྒྱལ་ཁབ་གྱི། ཆོས་གྱི་བསྟན་པ། ལྷ་བུ་ད་
བ་ས་གསུམ་གྱི་རྗེས་སུ་གྱི་འབྲུག་པ་དང་། སྤོན་གྱི་དུས་ནས། དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི། གསེར་
གྱི་འོད་གྱིས། ཡུལ་གྱི་ཕྱོགས་ཁབ་ལྷ་བུ་ན་མ་ར་ལ་བཞིའི་རྗེས་སུ་གྱི་འབྲུག་པ་དང་། རྟའི་འགྲུར་
ཞོན། སའི་འགྲུར་སྟོང་། རྒྱའི་ནང་སྤང་། གའི་ར་དག་འཁྲེ་ལྷ་བུ་རྒྱུང་པའི་མཐར་འི་འབྲུག་པ་དང་།
རྟ་ཡི་འགྲུར་བཀལ། རྟོ་ཡི་འགྲུར་ཕབ། ས་ཡི་ནང་སྤྲ། ག་ཡི་ར་སྤྱིད་པེ་ལྷ་བུ་རྒྱུང་པའི་མཐར་ཡི་
འབྲུག་ཚུལ་ལྷ་བུ་འོ། །དེ་ལས་རྫོང་ཁར་གི་བརྗོད་པ་གཙོ་ཆེ་བ་ནི། (ར་གི་ ཁོ་གི་ ལྷ་གི་ ལྷ་གི་
མི་གི་ འདི་གི་ ས་གིས་མནན། མེ་གིས་འཛིན། རྒྱ་གིས་འབག། རྒྱུང་གིས་གཏོར། འབྲེ་གིས་
གཞོད། རྟ་གིས་བཀོག་) ལ་སོགས་པ་དང་། ཡང་། ར་གི། ཁོ་གི། ས་གི། རྒྱ་གི་ལ་སོགས་པ་
ལྷ་བུ་འོ། །

༡༧༽ གིའམ་གི་ཉིད་གཙོ་བོར་འབྱུག་པ་ཚོས་སྐད་དང་འགལ་མེད་མཐུན་པར་སྐྱབ་པ།

༥ དེ་ཡང་ཚོས་སྐད་དང་མི་འགལ་ཏེ་ སྤྱིར་ཚོས་སྐད་དུ་རྒྱུང་པའི་རྗེས་སུ་ (འི་ཡི་) གཉིས་འབྱུག་པར་གསུངས་ཀྱང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་དེ་ལྟར་གྱི་མི་རུང་སྟེ་འདི་ལྟར། རྩོགས་རྩོགས་འདི་ནས་པ་ཡི་ན། ཉིམ་རུབ་རྩོགས་པ་ཡི་ན། །ལྟ་བུ་མི་མཛེས་པས་འཛིག་རྟེན་པའི་ཉེ་བར་སྤྱོད་པ་ལས་འཛིན་པ་གྲུབ་པོ། ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ཚོས་སྐད་དུ་འང་རྒྱུང་པའི་རྗེས་སུ། རྩོགས་རྩོགས་འདི་ནས་པ་གི་ན། ཉིམ་རུབ་རྩོགས་པ་གི་ན། །ཞེས་པའམ་པ་གི་ན། །ཞེས་ཚིག་བཅད་སོགས་སྐབས་འགར་འི་ཡི་གཉིས་འབྱུག་སར་གིའམ་གི་གྱི་སྒོལ་ཡོད་པ་དང་། གཞན་ཡང་། ཡ་གི་དགའ་ལྡན་ལྟ་ལྟལ་མན་ཆད་ནས། །མ་གི་དཔལ་བའི་གདན་ལ་ཐུག་གི་ པར། །ལྟ་བུ་ཚོས་སྐད་དུ་རྒྱུང་པའི་མཐར་གིའམ་གི་གྱིས་པ་མང་དུ་གནང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཚུལ་འདི་ནི་རིགས་པའི་རྣམས་པ་གཅིག་ཏུ་ན། (པ་རོལ་གྱི་) ཞེས་པའི་དབུས་ཀྱི་རོལ་བསྐྱས་པ་ན། (པ་གྱི་) ཞེས་པའམ། ཡང་ན་(པ་ཡི་) ཞེས་པ་གང་རུང་གི་དགོས་རྒྱུ་ཡིན་མོད་ཀྱང་། ཐོབ་ཐང་འདི་གཉིས་ཀའི་ཐ་སྙད་བཞག་སྟེ་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་པ་རོལ་གྱི་ཞེས་པའི་རོལ་བསྐྱས་ཤིང་མཐའ་མའི་འབྲེལ་སྐྱ་ (གྱི་ཡི་གཉིས་ཀ་དོར་ཏེ། པ་གིའམ་ (པ་གི་) ཞེས་པ་དང་དེའི་ཅིག་ཤོས་ཚུ་གི་ ཡ་གི་ མ་གི་ སོགས་རྒྱུང་པའི་རྗེས་སུ་གིའམ་གི་འབྱུག་པའི་ཐ་སྙད་མཛད་པ་མང་དུ་སྤྱང་བ་དེ་དང་རྗེས་འབྲེལ་བཞུང་པ་མཛུངས་པ་ཡིན་ཅོ། །དེ་ལྟར་རྒྱུང་པའི་རྗེས་སུ་ (གྱི་) བཞུང་པ་བརྟེན་གསར་རྟིང་གང་དུ་འང་མེད་པས་སྐབས་འདིར་ཡང་རིགས་པའི་ལམ་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་རྒྱུང་པ་འདོགས་ཅན་མགོ་ཅན་གང་ཡང་རུང་བ་རྣམས་མཐའ་རྟེན་རྗེས་འབྱུག་མེད་པའི་རྗེས་སུ་ཡུལ་སྐད་དང་མཐུན་པར་གིའམ་ (གི་) གང་རུང་གི་བར་བུའོ། །

༡༥༽ རྒྱལ་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་འཇུག་ཚུལ་བཤད་པ།

༩༽ རྒྱལ་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་འཇུག་ཚུལ་ (ཀྱང་འདྲ་ཡང་) གསུམ་ཡོད་ཀྱང་རྒྱུ་ལ་ (ཡང་) གཙོ་བོར་
འཇུག་སྟེ། དཔེར་ན། ཕྱག་ཡང་འཚལ་ཡི། བསང་ཡང་བཏང་ཡི། རྩོད་ཡང་ཁྲུག་ཅི། ཁོན་ཡང་
དག་སོ་ཡི། ཐབ་ཡང་བཟོ་ཏུ། མི་གསུམ་ཡང་ཤོད་ཅི། བཀའ་ཡང་གནང་ཡི། པར་ཡང་བཏབ་
ཅི། ཁལ་ཡང་བཀལ་ཡི། ཆོས་ཡང་སྟོན་ཅི། ལྟ་བུ་དང། ཡང། ཐོག་ཡང་ཐོག་ཅི། མཐོང་ཡང་
མཐོང་ཡི། སྐད་ཡང་རྒྱབ་ཅི། བདེན་ཡང་བདེན་ལྟ། ཐོབ་ཡང་ཐོབ་པས། འཆམ་ཡང་འཆམ།
དགའ་ཡང་དགའ། འབར་ཡང་འབར། འཕེལ་ཡང་འཕེལ། རྒྱས་ཡང་རྒྱས། ངལ་ཡང་ཡོད། ཁོ་
ཡང་འདུག་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ་དང། སྐབས་འགར་ཡིན་ཀྱང་བྱ་བུ་ལྟ་བུ (ཀྱང་) འཇུག་པ་དང།
ཡང་གི་དོད་བྱ་ (རང་) འཇུག་པ་མང་བྱ་ཡོད་དེ་དཔེར་ན། ཇི་མ་དག་རང་དག་སོ་ཡི། ཁོ་ཆང་
རང་འཐུང་སྟོད་པ་མས། ང་དང་ཁྱོད་རང་ཡིས་པས། རང་དབང་རང་བཙན་རང་ཡོ། དེ་བུས་ཐོབ་
རང་མི་ཐོབ། ཁྱོད་ཤ་སྐམ་རང་སྐམ་སོང་ལྟག། ལྷ་དགའ་རང་དགའ་བས་མོ། སྟོལ་ནི་དར་རང་
དར་སོ་ཡི། གསལ་རང་གསལ་བས། ཉམས་རང་ཉམས་སོ་ལྟ། ཆེ་སྟ་རང་སྟ་བས་སོཌ་ལྟ་བུ་རྗེས་
འཇུག་བཅུ་དང་རྒྱུ་ལ་རྗེས་སུ་འཇུག་ཚུལ་ནི་བཟླས་པའི་ཆོག་དང། སྐབས་འགར་ཡང་གི་དོད་བྱ་
(རུང་) ལྷ་ཕྱི་མི་མཐུན་པའི་ཆོག་ཏུ་འཇུག་པ། དཔེར་ན། བཀའ་རུང་མ་ཐུབ། སེམས་བཟང་རུང་
བཟོ་ཉེས། ཁོ་ལུ་ཡོད་རང་མི་བྱིན་པས། ང་གིས་བྱིན་རུང་མི་ལེན་པས། གསོལ་བ་བཏབ་རུང་མ་
གསན། འཆམ་རུང་མི་འོང་པས། སེམས་དགའ་རུང་སྟོད་མ་བཏུབ། ལྷོན་གྱི་སྦྱར་རུང་མ་འབྱར་
བས། ཉལ་རུང་གཉིད་མེད། ལྟ་བུ་རུང་མ་ཤེས། བལྟ་རུང་མ་མཐོང་སོགས་ལྟ་བུ་དང། ཡང་
ལྟ་བུ་ལྟག། མང་རུང་མང། ཆད་རུང་ཆད། སོགས་འཇུག་པ་མང་བྱ་ཡོད་དོ། །

༡༤༽ ལྷག་བཅས་ཀྱི་སྤྱི་འཇུག་ཚུལ་བཤད་པ།

༥ ལྷག་བཅས་ཀྱི་སྤྱི་ཞེས་པ་སྤུལ་ཅུ་པར་ (སྟེ་ཉི་དེ་) གསུམ་ཡོད་པ་དེ་ནམས་ཚོང་ཁར་ (སྟེ་ཉི་
དེ་) ཞེས་དབྱངས་ (ཨི་) གི་གྲུའི་སྤྱི་ཅན་དུ་བཟོད་ཀྱི་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །དཔེར་ན། ར་རང་གི་
མནོ་སར་ཕོག་སྟེ་སེམས་དགའ་ཡི། ཁོ་གིས་གསང་སྟེ་བསྐྱབ་མ་བརྟུབ། སྟོ་རྒྱབ་སྟེ་ཐག་ཚད་སོ་
ཡི། ཁོ་དབུགས་འགམ་སྟེ་ལོག་སོ་ཡི། ར་ནི་སེམས་དགའ་སྟེ་ལོ་ཡི། ད་དཔེ་ཆ་ལྟ་སྟེ་སྟོད་ནི་ལྟ་བུ་
ག་བ་མ་འ་དང་རྒྱང་བའི་རྩེས་སུ་སྟེ་འཇུག་ཚུལ་དང་། ད་ཀོན་མཆོག་གི་ཐུགས་རྩེ་ལུ་བརྟེན་ཉི་བདེ་
ཉིག་ཉི་ཡོད། ད་རེས་ནངས་པ་གོང་འཕར་ཉི་ཉོམ་ཚུཌ། ཡོན་ཏན་གྲ་ཉི་ལུ་ཡང་སྟེལ་ཉི་ཤེས་བཅུག།
ཁོ་དང་ར་ (རྒྱན་ནམ་) རྒྱལ་སྤྱངས་ཉི་བཞག་ཡོད། ལྷ་བུ་ན་ར་ལ་ས་བཞིའི་རྩེས་སུ་ (ཉི་)
འཇུག་ཚུལ་དང་། བྱིམ་ནང་ལུ་འབད་དི་སྟོད་པ་མས། ལྷ་བུ་རའི་རྩེས་སུ་ (དི་) འཇུག་ཚུལ་
ནམས་འཕྲད་གཞན་དབང་ཅན་ཡིན་ནོ། །ཡང་ལྷག་བཅས་ཀྱི་འཕྲད་རང་དབང་ཅན་ (སྟེ་)
འཇུག་ཚུལ་ནི་དཔེར་ན། བསྐྱལ་བཞག་སྟེ་འོང་ནི། ར་འཕྱང་སྟེ་འགྱུ་ནི། སྟོ་འབད་སྟེ་ཟ་ནི་ ཆོས་
སྟོན་འབད་སྟོད་ནི། མལ་ཆ་བཀའ་སྟེ་ཉལ་ཡི། འབད་ནིའི་དཔའ་ཅམ་སྟེ་བཞག་ཡོད། ཉ་བདའ་
སྟེ་འོང་ཡི། དར་འཕྱར་སྟེ་སོང་ཡི། ལམ་བསལ་སྟེ་འགྱུ་ནི། ཅ་ལག་བསྐྱམས་སྟེ་བཞག་སྟེ། ལྷ་
མོ་ལྷ་སྟེ་སྟོད་ཀྱེ། ལྷ་བུ་རྩེས་འཇུག་བཅུ་དང་རྒྱང་པ་རྩེས་སུ་འཇུག་པ་ལྷ་བུ་འོ། །

༣༠ ། འབྲེད་སྤྱད་དང་འབྲུང་ཁྱད་པའི་སྐྱ་བཤད་པ།

། འབྲེད་སྤྱད་ཀྱི་ཚིག་འཕྲད་ནི་སྐྱ་མ་ཅུ་པར། (གམ་ངམ་དམ་ནམ་བམ་མམ་འམ་རམ་ལམ་སམ་
ཏམ་) སྤྱ་བ་ཅུ་གཅིག་ཙམ་ཡོད་ཀྱང་རྫོང་ཁར་ (དང་) གཅིག་ལས་གཞན་མི་འཇུག་པ་ཡིན།
དཔེར་ན། གོང་འཕེལ་ལས་ཁྱད་ནི། ཤེས་རིག་ལས་ཁྱད་དང་། སོ་ནམ་ལས་ཁྱད་དང་།
འཚོ་སྐྱོང་ལས་ཁྱད་དང་། རྒྱས་ཚལ་ལས་ཁྱད་དང་། ཀྱུན་འཕལ་ལས་ཁྱད་དང་སོགས་
ལྟ་བུ་གཞི་གཅིག་ལས་མང་དུ་འབྲེད་པ་ལ་འཇུག་པ་དང་། སྤྱོད་སྤྱད་དང་། སྤྱག་པ་དང་། སི་སི་
དང་། ཨ་སྤྱོད་དང་། ཏྲེ་བ་ཙ་དང་། རྒྱག་པ་ནི་ཤིང་ཡིན་ནོ་ལྟ་བུ་མང་པོ་གཞི་གཅིག་ཏུ་སྤྱད་པ་ལ་
འཇུག་པའོ། འབྲུང་ཁྱད་ནི་སྐྱ་མ་ཅུ་པར་ (ནམ་) (ལས་) གཉིས་ཡིན་ཡང་རྫོང་ཁར་(ལས་)
ཁོ་ན་འཇུག་པ་ཡིན་དཔེར་ན། འོག་ལས་ཡར་ལྷ། གོང་ལས་མར་གསུངས། བོད་ལས་བལ་ཐོན།
འཁན་ལས་བང་ཅུང་། རྒྱབ་ལས་མར་ཕབ། ལམ་ལས་ཕར་སོང་། མདའ་ལས་ཡར་འོང་། གསེར་
ལས་གཡའ་ཐོན། གངས་ལས་རྒྱ་འབབ། ས་ལས་རྒྱར་འོང་། ལྷ་ལས་ཕར་སོང་། ཡ་ལས་མར་
བབ། མ་ལས་ཡར་འཛོགས་སོགས་རྗེས་འཇུག་བཅུ་དང་རྒྱུ་པའི་རྗེས་སུ་འཕྲད་རང་དབང་ཅན་
ལས་འཇུག་ཚུལ་ལོ།) (འབོད་པའི་སྐྱ་ནི་ ཚས་སྐད་དུ་ཡུལ་གོང་འོག་གི་ཁྱད་པར་ (ཁྱེ་) དང་
(ཀྱེ་) ཡེ་སོགས་ཡོད་ཀྱང་རྫོང་ཁར་དེ་དག་མི་འཇུག་ཅིང་ (ཆིད་) དང་ (ཕའི་) གཉིས་གཙོ་
བོར་ཐག་ཉེས་ར་འབོད་པའི་སྐྱ་དང་། དེ་ལས་ (དབའི་) ཉི་ཐག་ཉེ་བ་དང་རིང་བ་གང་དུ་འང་འབོད་
རུང་བའི་སྐྱ་སྤྱེ། དཔེར་ན། རྩོ་རྩེ་བའི་མིག་ཐག་ཉེས་ར་ཡོད་ན། (ཆིད་ཆིད་རྩོ་རྩེ་)བའི་བའམ་
(ཆིད་དབའི་རྩོ་རྩེ་) (དབའི་རྩོ་རྩེ་) སོགས་ཆིད་དང་ཕའི་དབའི་གང་རུང་དང་མིང་འབྲེལ་ཏེ་འབོད་
པར་བྱེད་དོ། ཐག་རིང་བ་མདའ་རྒྱུ་གཅིག་གཉིས་ཀྱིས་བར་བཅད་པའི་ས་གནས་སུ་ཡིན་ན།
(དབའི་རྩོ་རྩེ་) ཞེས་ཕྱགས་སྐྱ་དང་བཅས་འབོད་པར་བྱེད་དོ། །གཞན་ཡང་ཡ་མཚན་པའམ་ རོ་
མཚར་བའི་བན་ལ་ (སྤྱ་) དང་ (སྤྱའོ་) དང་ (དབའི་) འཇུག་སྤྱེ། དཔེར་ན། སྤྱིང་དུ་སྤྱག་
པའི་སྤྱག་གུ་རྒྱུང་རྒྱས་གོག་ཅིང་ཡར་ལངས་ཏེ་གོམ་པར་རེ་རྒྱུང་སྤྱོད་ཤེས་པ་དང་། ཨ་ཕ་ཨ་མ་སོགས་

ཁ་དང་པོ་སྤྱ་ཤེས་པའི་དུས་སུ་སྒོ་གསུམ་རང་བཞིན་གྱི་བྱམས་ཤིང་བརྩེ་བ་དང་ལྡན་པའི་པ་མ་
ནམས་ཀྱི་སེམས་ལ་བརྗོད་མི་ཤེས་པའི་དགའ་སྤྱོད་དང་བཅས་པས་ (སྤྱོད་དབའི་) ཞེས་ཡོད་སྟོང་
ཞིང་ངོ་མཚར་བའི་ཆོག་ཏུ་བརྗོད་པར་བྱེད་པ་དང་། མི་རིགས་པའམ་མི་འོས་པ་ལ་ཡ་མཚན་པའི་
བད་ཡང་ཡིན་ནོ། ཡང་ངོ་མཚར་བའི་ཆོག་ཏུ་ (ཇི་ཡི་) (དབའི་) ཞེས་པའང་འཇུག་སྟེ། སྤར་
མཐོང་ཐོས་སུ་མ་གྱུར་པ་ཞིག་མིག་གིས་མཐོང་བའམ་ན་བས་ཐོས་པར་གྱུར་བའི་ཆོ་ཤིན་ཏུ་ངོ་
མཚར་ཏེ། (ཇི་ཡི་) ཞེས་པའམ་ (ཇི་ཡི་-དབའི་) ཞེས་བརྗོད་པར་བྱེད་དོ། །

༣༡ ། ཚུལ་སྐྱད་ལས་ཀྱང་རྫོང་ཁར་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་ཐ་སྙད་འགའ་ཞིག་བཞིན་ པ།

༥ ། དེ་ཡང་བརྟེན་པའི་ཆེར་ཚུལ་སྐྱད་ཏུ་ཡོད་ཀྱང་ཡོངས་སུ་མ་གྲགས་ཤིང་དེ་ཉིད་རྫོང་ཁར་ཡོངས་སུ་
གྲགས་པ་འགའ་ཞིག་གི་འབྲེལ་བ་བཞིན་པ་ནི། འདི་ལྟར། ཚུལ་སྐྱད་ཏུ་ (གྱི་) ལ་རྫོང་ཁས་
(གྱི་) ཞེས་བཞིན་དོ། དེ་ཡང་མདོ་ལས་རལ་གྱི་ལ་ (རལ་གྱི་) ཞེས་བྱུང་ངོ། །གྱི་བྱུབས་ནས་
བྱུང་བའམ་བཏོན་པའི་མིང་ལ་ (གྱི་འབལ་) ཟེར་ཞིང་། སོ་བྱུང་བ་ལ་ཡང་ (སོ་འབལ་) ཟེར།
དེ་བཞིན་བཏོན་པའི་སྐྱ་པལ་ཆེར་ལ་རྫོང་ཁས་(འབལ་)ཞེས་ཟེར་བ་དེ། སྐྱ་རང་བཞིན་གྱིས་ཐོན་ཏེ་
ཟག་སོང་ན་སྐྱ་བྱི་ཞེས་དང་། ལག་པས་འབར་ཤིང་གྱིས་འཐེན་ཏེ་བཏོན་ན་དེ་ལ་ཚུལ་སྐྱད་ཏུ་ (སྐྱ་
འབལ་) ཞེས་བཞིན་པ་དང་མཐུན་ཏེ། སོར་མོའི་ཕྱོང་བའི་ མདོ་ལས་རང་གི་ལག་པས་སྐྱ་འབལ་
ཏེ་ཞེས་བྱུང་ངོ། །རྟ་ལས་ལྷུང་བ་སོགས་གྱི་སྐྱ་ལ་(རྟ་ལས་བྱུང་སོ་ཡི་)ཟེར། དེ་ཡང་ཚུལ་སྐྱད་ཏུ་(མི་
ཡི་ཁྱ་ནས་བྱུང་)ཅས་དོན་མཐོ་ས་ནས་དམངས་ར་ལྷུང་བའི་སྐྱ་བཞིན་གྱི་ཡོད་པ་དང་མཐུན་ནོ། །ན་
བ་འོན་པ་ལ་བྱ་རྟུགས་ཟེར། དེ་ཡང་ན་བ་ནི་ཡུལ་རྒྱུན་ལ་ཉན་རྟོག་བྱེད་པའི་བྱ་ར་བ་ཡིན་ལ། དེའི་
དབང་པོ་ཉམས་པས་ཡུལ་རྒྱུན་ལ་བྱ་ར་བྱེད་པའི་མཐུ་ཐོགས་པའམ་རྟུགས་པས་(ན་བ་བྱ་རྟུགས་)
ཟེར་ངོ། །ངས་བྱེད་གྱི་ཡིན་ཟེར་བ་ལ་ (ངགས་འབད་ནི་ལྷོ་) ཞེས་འབད་དང་བྱེད་པ་ཚུལ་སྐྱད་ཏུ་
ཡང་དོན་གཅིག་པ་ཡིན་ཞིང་། རྫོང་ཁས་བྱེད་པའི་སྐྱ་ཐམས་ཅད་འབད་ཡིན་ཏེ། ལྟོ་འབད། ལྟོ་
འབད། ཅས་དང་། (ཚུལ་འབད་ན་) འཇིག་རྟེན་འབད་ན། (ག་ཅི་འབད་ནི་སྟོ་) ཞེས་པ་སོགས་
ཡིག་གཟུགས་འགྲུབ་བ་མེད་བ་དུས་གསུམ་ག་ལ་འཇུག་པ་བྱུབ་ཆེ་བའི་སྐྱ་དང་། ལྟོ་གཡོ་ཞེས་ཀྱང་
ཟེར་ངོ། །ཤིང་དང་ཤ་སོགས་གཏུབས་པའམ་བཅད་པ་ལ་རྫོང་ཁས་(ཤིང་འཇོམ་) (ཤ་འཇོམ་)
ཞེས་བཞིན། སེམས་གྱིས་བསམ་མོ་ཞེས་པ་ལ། (སེམས་གྱིས་མཐོ་ཡི་) ཞེས་ཚུལ་སྐྱད་ངོ་མ་
དང་། བསམ་སྟོ་ཐོང་ཞེས་པ་ལ་ (མཐོ་བསམ་བཏང་) གྲེལ་བ་ཆེ་གི་མདུག་ཟེར་བ་ལ་(བྲེལ་བ་ཆེ་
མ་མེ་) ཞེས་ཟེར་ངོ། །

༣༩ ། གནད་དོན་ཆེད་བརྗོད་འབྲེལ་ཇི་ལྟར་བརྒྱུ་མཁས་ཚུལ་དང་དེའི་དགོས་པ་འབྲས་ བྱུང་སྒོན་པ་བཅས་སོ།

༥ ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སུ་ཤིན་ཏུ་འབྱུང་བར་དཀའ་བ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་མཁས་
རྗེ་ཆེན་པོའི་གདུལ་ཞིང་བོད་ནས་བརྒྱུད་དེ་སྤྲོད་པའི་ཀྱི་ཀྱུལ་ཁབ་འདིར་དར་ཞིང་རྒྱས་ཟིན་
དོ། །ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་བརྗོད་བྱའི་དོན་གང་ལ་བརྟེན་པའི་རྗོད་བྱེད་ཆོག་མེ་སྤྲོད་ནམ་པ་བཞིའི་
སྒྲེགས་བམ་བཀའ་འགྱུར་དང་། ཀྱུལ་བ་དང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་པཎ་གྲུབ་རྣམས་ཀྱིས་མཛད་པའི་
དགོངས་པ་འབྲེལ་བའི་བསྟན་འགྱུར་གྱི་སྒྲེགས་བམ་ཁ་བ་ཅན་དུ་བཞུགས་ཆད་པའི་འདིར་ཆོས་
རྒྱལ་དམ་པ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྲོད་པའི་ཉེ་ལྟ་དང་བཅས་པའི་འགྲོ་བ་ཀྱང་གྱི་བསོད་ནམས་ཀྱི་
མཛོད་སྤོང་དུ་ཉམས་རྒྱུད་བྲལ་བར་བཞུགས་སོ། །དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་
གི་བདེ་ལེགས་སྤྲོད་ཆོགས་ཀྱི་དཔལ་ཡོན་མ་ལུས་པ་བདེ་སྒྲག་ཏུ་འགྱུ་བ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པ་ནི་
ཀྱང་གྱིས་མཁུལ་གསལ་ལགས་སོ། །བཀའ་དང་བསྟན་འགྱུར་དེའི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་ཐམས་ཅད་ནི་
སྤྲོད་ཞིའི་ལེགས་ཆོགས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བའི་སྒོ་སྒྲེགས་ཡིན་ཞིང་། དེ་འབྱེད་བྱེད་འཕྲུལ་གྱི་ལྷེ་
མིག་ལྟ་བུ་བདེ་དོན་གསལ་བར་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་དག་སྤྲོད་པ་སོགས་པ་བདེ་དག་གི་
བསྟན་བཅོས་སྤྲོད་ཆོགས་དང་། ལྷག་པར་སུམ་རྩ་བ་དང་རྟགས་ཀྱི་འཇུག་པ་རྣམས་ཐམས་ཅད་
དབྱངས་དང་གསལ་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་སིལ་བུ་ཆོགས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་དུ་གནས་སོ། །བདེ་དང་ཐ་
སྤྲོད་ཐམས་ཅད་དབྱངས་གསལ་གྱི་བྱེད་སྤྲོད་དེའི་སྒྲུ་གདངས་ལས་མ་འདས་ཤིང་དེ་ཉིད་གཞན་དུ་
འགྱུར་བ་མེད་པས་འདའ་མི་རུས་པ་དང་། སྤྲོད་ཐོང་ཆོག་གིས་བསྐྱེད་ན་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ དོན་
འཇུགས་ཏེ་བདེ་དོན་ཡང་དག་བའི་ཐ་སྤྲོད་འཆོལ་བར་འགྱུར་ཞིང་བསྟན་པ་ཉམས་པའི་རྒྱུར་འགྲོ་
བས་འདའ་མི་རུང་བའང་ཡིན་ནོ། །དུས་འདིར་མངའ་བདག་རྒྱལ་པོས་རྒྱལ་ཁབ་དུ་ཕྱི་ནང་གི་ཤེས་
ཡོན་ཡར་རྒྱས་གོང་འཕེལ་གྱི་སྒོ་བ་གྲ་ཁག་མང་དུ་བརྒྱགས་པར་མཛད་པས་སྒོ་བ་གྲ་དེ་རྣམས་སྤྱོད་
སྤྲོད་བོད་སྐད་དང་ལྷག་པར་ཆོས་སྐད་ཀྱི་བདེ་དང་ཐ་སྤྲོད་ཚུགས་འདིའི་མི་རིཌ་གྱིས་རུང་བདེ་ཅམ་

ཡང་གོ་དཀའ་བས་ལོ་འགའ་ལོན་ཀྱང་སྒྲོ་སྒྲིད་མེད་པར་འབྲི་གྲོག་ཙམ་ཤེས་ཀྱང་ནི་ཙམ་འདོན་པ་
 ལྟར་སོང་གཤིས། གང་ཟག་དང་ཡུལ་དུས་ཀྱི་རྒྱུན་དུ་མས་མངའ་བདག་རྒྱལ་པོའི་ཐུགས་རྒྱུད་
 བསྐྱལ་ཏེ་རྫོང་ཁའི་སྒོ་བ་དེ་བ་གསར་དུ་བཟོ་དགོས་པར་བཀའ་ཕེབས་པ་ལགས་སོ། དེ་ནས་མིང་
 དོན་གཡིར་པོ་ཆེ་ཞིག་དུ་སྒྲོམ་སེམས་ཀྱིས་བྱས་པ་མ་ཡིན་པར་གོང་གསལ་གསུང་རབ་ཀྱི་བདེ་དང་
 ཐ་སྙད་རྣམས་ལ་གཞིར་ཀྱི་དོགས་པའི་བག་གཟེན་སེམས་གཡེང་ཤིན་དུ་ཆེ་བའི་ངང་ནས། ། ཅུ་བ་
 ཡི་གེ་ཕྱི་མོའི་གཟུགས་དང་ཕྱོད་འཇུག་དང་རྩེས་འཇུག་སྒྲ་དོན་གྱི་སྒྲིར་བ་སོགས་གང་སྒྲིར་སོར་
 བཞག་ལ། མིང་གཞི་དང་ཆོག་འཕྲད་འགའ་ཞིག་མི་བཙོས་སུ་མི་རུང་བ་རྣམས་ཆོས་སྐད་ལ་ཁྱད་ས་
 བཙོལ་ཏེ་ཆོས་སྐད་དང་ཅི་མཐུན་དུ་བཙོས་ཏེ་ཐོག་མར་རྫོང་ཁའི་ལུས་རྣམ་པར་བཞག་པ་བསྐྱབས་
 སོ། །དེ་ལྟའི་བདེ་དང་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་ཐམས་ཅད་བྲི་བརྒྱུད་ལམ་སྒོལ་གཅིག་ནས་ལྗོངས་
 འདིའི་ཤེས་ལྡན་ཀུན་ལ་རྫོང་ཁའི་ལུས་ཁྱབ་བདེ་དུ་གྲུབ་པའི་ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་དེ་ལ་བརྟེན་
 རས་ཆོས་སྐད་ཀྱི་བདེ་དང་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་རིམ་གྱིས་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པས་གནས་སྐབས་འཇིག་རྟེན་
 སྤྱིད་ཀྱི་བྱ་བ་བསྐྱབ་པ་ལ་སྒྲོ་གྲོས་རྣམ་དཔྱད་ཀྱི་མིག་གསལ་བར་ཐོབ་པས་མཁས་པ་དང་། དེ་ནས་
 ལྷོ་སྤྱོད་གསུམ་དང་རྒྱུད་སྤེའི་དོན་ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བ་རྣམས་ལ་གཞན་བྲིང་མི་འཇོག་པའི་སྒོ་གྲོས་ཀྱི་
 མཐུ་སྒྲུ་པོ་ཀུན་གྱིས་བདེ་སྒྲག་དུ་ཐོབ་ནས། མཐར་ཐུག་གཏན་གྱི་བདེ་བ་མཐའ་གཉིས་ལ་མི་
 གནས་པའི་བྱང་རྒྱུབ་ཀྱི་གོ་འཕང་མཛོན་དུ་བྱེད་པའི་རྒྱར་སྒྲོན་པ་ལགས་སོ། །

.....

རྫོང་ཁ་གོང་འཕེལ་ལྷན་ཚོགས།

ཐིམ་ཕུག།

www.dzongkha.gov.bt

